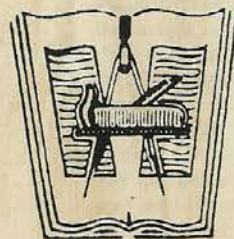

FAIPAR

A FAIPAR MŰSZAKI FOLYÓIRATA XLIV. ÉVF. 1994/11

**Mi újság a fűrésziparban?
A Faipari Tudományos Alapítvány
helyzetjelentése**

1994. NOVEMBER

Főszerkesztő

DR. MOLNÁR SÁNDOR

Szerkesztő

DR. SOMKUTI ELEMÉR

Szerkesztőségi munkatárs

BÍRÓ LÁSZLÓNÉ

A szerkesztőbizottság tagjai

Dr. Ádámfi Tamásné
Baloghné Cséplő Katalin
Belovai András
Dr. Csaplár Gábor
Desseuffy Imre
Dr. Fábián Tibor
Győri Ferenc
Horváth Zoltán
Lele Dezső
Mócsényi Miklós
Nagy Béla Norbert
Dr. Nyárs József
Nyerges Éva
Dr. Szabó Miklós
Dr. Winkler András

A szerkesztőség címe:

1027 Budapest, Fő utca 68.
Hirdetések felvétele: A FAIPAR szerkesztőségében. Telefon/fax: 201-9929

*

Kiadja:

a TERVÁL
Lap- és Könyvkiadó Vállalat
1196 Budapest, Petőfi utca 193.
Telefon: 120-2844

Felelős vezető: Schönök Károly

*

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely kézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási irodáknál (HELIR), Budapest, XIII., Lehel út 10/a. - 1900 - közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy évre 600 Ft, egy példány ára: 50 Ft. Összevont szám példányonkénti ára 100 Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. H-1389 Budapest, Pf. 149. és a Magyar Média, 1392 Budapest, Pf. 279. 86-253.

Index: 25 281

HU ISSN 0014-6897

TARTALOM

<i>Desseuffy Imre:</i> A Faipari Tudományos Alapítvány tevékenysége	179
<i>Dr. Hargítai László:</i> Gondolatok a hazai fűrészipar helyzetéről és rövid távú perspektíváiról	182
<i>Dauner Márton:</i> A faipar helyzete és kilátásai	187
<i>Tóth Árpád:</i> Fenyőfeldolgozás, fenyőkereskedelem az ERDÉRT tuzséri üzemében	193
<i>Dr. Gerencsér Kinga:</i> Az értékkihozatal növekedésének néhány lehetősége keménylombos alapanyag fűrészipari feldolgozásánál	196
<i>Kitüntettettelnk</i>	201

CONTENS

<i>Desseuffy, I.:</i> Activity of the Wood Science Foundation	179
<i>Hargítai, L.:</i> Situation and short-term perspectives of sawmill industry in Hungary	182
<i>Dauner, M.:</i> Position and prospects of wood market	187
<i>Tóth, A.:</i> Processing and marketing of softwood in Tuzser Plant of ERDÉRT	193
<i>Gerencsér, K.:</i> Possibilities for improving sawmill efficiency in case of hardwood manufacturing	196

INHALT

<i>Desseuffy, I.:</i> Tätigkeit der Holzwissenschaftlichen Stiftung	179
<i>Dr. Hargítai, L.:</i> Gedanken über die Lage der ungarischen Sägeindustrie, und ihre kurzfristigen Perspektiven	182
<i>Dauner, M.:</i> Lage und Perspektiven des Holzmarktes	187
<i>Tóth, Á.:</i> Nadelholzverarbeitung und Handel mit Nadelhölzern im Truzserer Betrieb von ERDÉRT (Betrieb für Debit und Verarbeitung von Forst- und Holzprodukten)	193
<i>Dr. Gerencsér, K.:</i> Einige Möglichkeiten der Wertertragsteigerung bei der sägeindustriellen Verarbeitung von weichen Laubhölzern	196

Magyarország legnagyobb fakereskedelmi cége

pályázatot hirdet
KÜLKER Kft.-jének
ügyvezető igazgatói
állására

Feladat:

Az ERDÉRT Rt. külkereskedelmét végző szervezet irányítása, új kereskedelmi kapcsolatok kiépítése.

A munkakör betöltésének feltétele:

- Szakirányú felsőfokú végzettség.
- Tárgyalóképes orosz és német vagy angol nyelvtudás.
- Orosz kereskedelmi tapasztalatok.
- Vezetői gyakorlat.
- Fakereskedelmi ismeret előnyt jelent.

Jelentkezés:

részletes szakmai önéletrajzzal, fizetési igény megjelölésével az alábbi címen:

Pohlne Herpay Zsuzsanna
humánpolitikai igazgatóhelyettes
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3.
Tel.: 1122-892

A lapban megjelent cikkek szerzői: Desseuffy Imre, ny. igazgató, Budapest; Dr. Hargítai László, tszv. egyetemi docens, Sopron; Dauner Márton, hivatalvezető, FM Erdészeti Hivatal; Tóth Árpád, faipari mérnök; Dr. Gerencsér Kinga, faipari mérnök, Sopron

FAIPAR

FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET MINT A MTESZ TAGEGYESÜLETÉNEK LAPJA

A Faipari Tudományos Alapítvány tevékenysége

Dessewffy Imre*

A Faipari Tudományos Egyesület kezdeményezésére létrehozott Alapítvány első éve – az 1993-as év – az útkeresés időszakának tekinthető.

Az Alapítvány működésének célja elég világosnak tűnt: a faipar sikeres jövője érdekében elsősorban a *szakmai szellemi kapacitások működését, fennmaradását segíteni* a gazdasági-szerkezeti-társadalmi átalakulás ez irányban kedvezőtlen hatású átmeneti időszakában.

Finanszírozás

A cél érdekében való tevékenység finanszírozását illetően egyértelmű volt, hogy annak forrása alapvetően a szakmában dolgozó vállalkozások, vállalatok, egyének támogatása lehet. További források csak ezek bázisán szerezhetőek meg.

A vállalkozások, vállalatok adományait illetően úgy vélem, azt lehet megállapítani, hogy a szakma egészének gazdasági helyzetét tekintve a jellemzően 50–200 ezer forint nagyságrendű összegek előlegezett bizalmat jelentettek akkor, mikor az Alapítvány még inkább csak elgondolásokról, kezdeményezésekről tudott számot adni. Az egyéni támogatások 1800–10 000 forint közötti nagyságrendje messzemenő szakmaszeretetről és áldozatvállalási készségről tanúskodik.

A faipari szakma egészét tekintve az adományozók száma azonban ez idáig mindkét körben igen szerény.

A további megszerzett lehetőségek terén egyértelmű, hogy az adókedvezmény közvetve automatikus központi támogatást biztosít. Jelentős lehetőséget és segítséget adtak az elmúlt két évben az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottsághoz benyújtott és elfogadott pályázataink.

Az Alapítvány saját lehetőségei körében működési kiadásai rendkívül szűkre szabott mértékével és szerény vállalkozás jellegű tevékenységgel törekedett a legcélszerűbb gazdálkodási feltételeket biztosítani.

Konkrét működés

A cél felé vezető konkrét lépések meghatározását illetően a kuratórium jobban szeretett volna támaszkodni a szélesebb szakmai véleményre. Ilyen javaslatokat ez ideig azonban viszonylag keveset kaptunk. Amit kaptunk, az meg jellemzően olyan volt, hogy sajnos az Alapítvány pénzügyi-tárgyi-személyi lehetőségeit meghaladta.

Ebben a helyzetben – a szakmai kontroll biztosítása érdekében is – igyekeztünk elhatározásainkról, tevékenységünkről a legnyitottabb tájékoztatást adni. Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a „Magyar Asztalos”, a „Hírfa”, a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség és a Bútorvállalkozók Országos Szakmai Szövetsége kiadványainak szerkesztői felé, hogy tájékoztatónk közreadását biztosították. Kérjük továbbá ez irányú segítségüket.

Természetesnek tartom, hogy az alapítást kezdeményező Faipari Tudományos Egyesülettel és annak lapjával, a „Faipar”-ral való információs kapcsolat teljes körű volt. Az Egyesület közgyűlésein rendre lehetőséget kaptunk rövid tájékoztatásra. A „Faipar”-ban 1993–1994-ben hat ízben kapott helyet az Alapítvánnyal kapcsolatos tájékoztató, felhívás, beszámoló. Az 1993/11. szám az Alapítvány támogatásával célszámként jelent meg.

A minél teljesebb körű tájékoztatás érdekében 1994 februárjában valamennyi előző évi adományozó meghívásával közgyűlésen számoltunk be az 1993. évi tevékenységről.

Mivel előzőekben hivatkozott beszámoló a „Fa-

* A kuratórium elnöke

1. ábra. Ülészék a Faipari Tudományos Alapítvány kuratóriuma

ipar"-ban (1993/11. szám) már közreadásra került, itt az 1994. évi realizálásról szeretnénk röviden számot adni (1. ábra).

Pályázatok

1994. évre négy kategóriában hirdetett az Alapítvány pályázatot. A beérkezett pályázatok elbírálása során a kuratórium a következő döntéseket hozta:

I. Faipari témájú tudományos diákköri munka idegen nyelvű ismertetése.

A szakmai és nyelvi szempontok bírálata alapján két pályázat nyert elfogadást:

Alpár Tibor: Herstellung von zementgebundenen Spanplatten mit verschiedenen Holz-Zementwerten, hergestellt durch Begasung mit Kohlenoxid.

Járásí Judit-Hodász Eszter: Timber defect detection with colour image analyser.

Különdíjban részesült **Heike Zech:** Vergleichende Analyse von Trocknungsfahrplänen für Robinien-schnittholz c. dolgozata.

II. Elemzés a faipari szakágazatok nemzetközi versenyképességéről.

I. díj: **Németh Alajos:** A magyar bútóipar és a nemzetközi versenyképesség.

II. díj: **Dr. Tóth Sándor László:** A hazai falemezgyártás versenyképessége.

Ebben a kategóriában sajnos a remélnél kevesebb pályázat érkezett.

III. Faipari tárgyú szakkönyv megjelenésének támogatása.

Dr. Molnárné Posch Paula: Felületkezelés a faiparban.

(A korszerűsített, gyakorlati szakemberek számára készülő kiadványt az Alapítvány 100 eFt támogatás biztosításával saját vállalkozásban tervezi megjelentetni.)

Ebben a kategóriában további értékes javaslatok is érkeztek, melyek támogatási igénye azonban az Alapítvány jelenlegi pénzügyi lehetőségét meghaladta.

IV. Fából készült művészeti alkotás nivódija.

Töröcsik Júlia: Fa intarzia képek.

A kuratórium a beérkezett pályázatokat értékelve 15 000-15 000 forint különdíjban részesítette

Munkácsy Károly pályázatát (Faszobrok, fafaragások).

Lupus és Lupus BT. pályázatát (Összerakós fajták).

Szakmai tanulmányút

Az INTERBIMALL (Milánó) faipari szakvásárra szervezett úton 25 fő vett részt. Faipari technikai, illetve faipari szakmunkásképző iskolai szaktanárok közül 3 fő részére, végzős faipari üzemmérnök, illetve mérnök-hallgatók közül 2 fő részére biztosított az Alapítvány 50%-os, illetve 80%-os támogatást.

Szakmai továbbképzés

A pályázatokon és tanulmányúton kívül az OMFB támogatásával a Ligno-Novumhoz kapcsolódóan mintegy 35 fő részére támogatott lehetőséget biztosítottunk a faipar aktuális munkavédelmi kérdéseivel, valamint a minőségellenőrzés-termékfelelősség aktualitásaival foglalkozó továbbképzésen való részvételre. Ez egyben lehetőséget adott a „Hogyan tovább, faipar?” nemzetközi konferencia néhány előadásának megismerésére, valamint a szakvásár megtekintésére.

Szerény támogatást biztosított az Alapítvány a kuratórium döntése alapján a Sopronban szervezett első európai roncsolásmentes faanyagvizsgálati konferencia szervezési költségeihez.

A Faipari Tudományos Alapítvány
az alábbiak szerint hozza nyilvánosságra 1993. évi
mérlegét és az adományozók jegyzékét

Mérleg	1992. év	1993. év
A. Befektetett eszközök	0	0
I. Immateriális javak	0	0
II. Tárgyi eszközök	0	0
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0
B. Forgóeszközök	529 000,-	696 000,-
I. Készletek	0	0
II. Követelések	0	0
III. Értékpapírok	0	0
IV. Pénzeszközök	529 000,-	696 000,-
C. Aktív időbeli elhatárolások	0	0
Eszközök összesen	529 000,-	696 000,-
D. Saját tőke	529 000,-	696 000,-
I. Induló tőke	200 000,-	200 000,-
II. Tőkeváltozás	329 000,-	486 000,-
E. Céltartalék	0	0
F. Kötelezettségek	0	0
I. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0
II. Rövid lejáratú kötelezettségek	0	0
G. Passzív időbeli elhatárolások	0	10 000,-
Források összesen	529 000,-	696 000,-

Adományozók jegyzéke 1993-ban
(A Faipari Tudományos Alapítvány részére)
Gazdálkodó szervezetek (az 1993. dec. 31-ig
feladott adományok)

Szám	Dátum	GAZDÁLKODÓ SZERVEZET	ADOMÁNY
01	01.15.	Kiskunsági EFAG	100.000,- Ft
02	01.19.	Cardó Kft.	10.000,- Ft
03	01.20.	SZKIV Glória	10.000,- Ft
04	02.01.	TISZA Bútor Rt.	100.000,- Ft
05	02.19.	Sopron Város Önkormányzata	50.000,- Ft
06	03.01.	Lemez + Bútorlap Kft.	20.000,- Ft
07	03.08.	Robut Kft.	30.000,- Ft
08	03.29.	INTERSPAN Kft.	50.000,- Ft
09	07.28.	OMFB (pályázat nyomán elnyert)	250.000,- Ft
10	08.05.	ERDÉRT Vállalat	50.000,- Ft
11	11.04.	TÁJ BT.	10.000,- Ft
12	11.17.	FAVALL Kft.	11.800,- Ft
13	11.19.	FAGOSZ	10.000,- Ft
14	11.19.	LICIT Kft.	11.800,- Ft
15	12.01.	Bútoripari Kft.	100.000,- Ft
16	12.03.	FABIO Játék- és Faipari Szöv.	1800,- Ft
17	12.08.	Fővárosi Kéfé- és Seprűgy. Váll.	25.000,- Ft
18	12.16.	DIAMOND Szoftverstúdió	3.600,- Ft
19	12.29.	Anticimex-Protect Kft.	100.000,- Ft
20	12.30.	Balaton Bútorgyár Kft.	130.000,- Ft
21	12.30.	Garzon Bútor Rt.	200.000,- Ft
22 (94)01.07.		PYROSTOP Tűzvédelmi Kft.	11.800,- Ft
23 (94)01.07.		Szegedi Furnértermelő Kft.	50.000,- Ft

Továbbá köszönetet mondunk az alább felsorolt kiadványok szerkesztőinek és tulajdonosainak, hogy az elmúlt évben is díjmentesen közölték az Alapítvány hirdeteit és tájékoztatóit:

- Bútorszövetség kiadványa
- FAGOSZ kiadványa
- FAIPAR
- HÍRFA
- Magyar Asztalos

Adományozók jegyzéke 1993-ban
Magánszemélyk (az 1993. dec. 31-ig feladott adományok)

Szám	Beérkezés dátuma	Név (cím)	Adomány
01	09.21.	Arláth Mária Budapest	1.800,- Ft
02	11.02.	Bánky László Budapest	2.000,- Ft
03	11.02.	Meggyesfalvi István Budapest	2.000,- Ft
04	11.02.	Apostol Tamás Nagykovácsi	2.000,- Ft
05	11.02.	Kurucz János Budapest	1.800,- Ft
06	11.12.	László Géza Budapest	2.000,- Ft
07	11.15.	Gergelyffy Tamás Budapest	1.800,- Ft
08	11.17.	Zsengeller Vilmos Budapest	1.800,- Ft
09	11.25.	Matlák Zoltán Budapest	2.000,- Ft
10	11.26.	Dr. Vargyai Kornélia Budapest	4.000,- Ft
11	11.29.	Dr. Ádámfi Tamásné Budapest	1.800,- Ft
12	12.01.	Gönczöl Imre Budapest	2.000,- Ft
13	12.10.	Juhász Bertalan Szerencs	2.000,- Ft
14	12.13.	Dornbach Pál Szigetsép	3.000,- Ft
15	12.13.	Balogh Károly Gyomaendrőd	1.800,- Ft
16	12.17.	Dr. Tóth Sándor Budapest	1.800,- Ft
17	12.18.	Simon Gyula Balatonfüred	2.800,- Ft
18	12.20.	Böröcz József Balástya	2.000,- Ft
19	12.20.	Zatykó János Kiszombor	1.800,- Ft
20	12.23.	Babos Rezső Pomáz	1.800,- Ft
21	12.28.	Sulyok Ferenc Budapest	1.800,- Ft
22 (94)01.03.		Taschner Hedvig Debrecen	1.800,- Ft
23 (94)01.07.		Csiba Béla Kőszeg	5.000,- Ft
24 (94)01.12.		Pásztor Péter Budapest	2.000,- Ft

Felhívás

Az előzőekben áttekintést adtunk arról, hogy az alapító okiratban meghatározott célokkal összhangban, milyen konkrét feladatokat tűzött ki és valósított meg az Alapítvány működésében. Annak ismételt hangoztatása mellett, hogy kérjük a faiparban dolgozóknak az Alapítványi célok elérését segítő további javaslatát, úgy véljük, hogy három kialakult körben már bizonyított a sikeres működés lehetősége:

- *pályázatok kúrása* (az 1994. évi kör esetleges bővítésével)

- *szakmai továbbképzés* (rövid időtartamú, célszerűen az országos faipari napokkal összhangoltan)

- *szakmai tanulmányutak* (faipari szakvásár-ra, konferenciára, részben céltámogatással).

Itt csak ismételni tudjuk, hogy a tényleges realizálás, megvalósítás 1995. évi lehetőségét alapvetően az határozza meg, hogy az adományozók milyen mértékben tartják a működést a szakma szempontjából támogatásra érdemesnek, s így az Alapítvány – eddigi lehetőségeit ez év végéig teljesen kihasználva – milyen pénzügyi forrással fog jövő évben gazdálkodni.

Ezért ezúton is felhívással és kéréssel fordulunk mindazokhoz, akik az Alapítvány működését a faipari szakma szempontjából érdemesnek és hasznosnak tartják, hogy a munka 1995. évi folytatását adományaikkal tegyék lehetővé. (Az Alapítvány postacíme: 1251 Budapest, Pf. 50.; számlavezető bank: OTP Pest megyei Igazgatóság 219-98007; Alapítvány számlaszáma: 760-000846).

Gondolatok a hazai fűrészipar helyzetéről és rövid távú perspektíváiról

Dr. Hargitai László

Bevezető

Közhelynek számít ugyan, mégsem kerülhető meg a címben szereplő téma elemzése az ország rossz gazdasági helyzetének említése nélkül, mert ez befolyásolja a fűrészipari termelést és kereskedelmet.

Előljáróban azt is el kell mondani, hogy a jelenlegi helyzet felmérése nem könnyű feladat, mert nem teljeskörűek a statisztikai adatok, amelyek korábban alkalmasak voltak a fűrészipari tevékenység részletes nyomon követésére. Így az információk jórészt a személyes kapcsolatok, interjúk, üzemlátogatások révén szerezhetőek be. Ezért, ha az itt leírtak nem mindenben naprakészek, elnézést kérek az olvasótól.

A fűrészipari termeléshez szükséges alapanyagokról, valamint a termékek értékesítési lehetőségeiről a közelmúltban a *Faipar* hasábjain olvashattunk információkat, véleményeket. Cikkemben a hazai fűrésziparnak a privatizációt megelőző, valamint jelenlegi és általam ismert helyzetét mutatom be, és megkísérlem felvázolni az átalakulást követő időszakban mutatott képét.

A fűrészipar jelenlegi helyzete

Az erdőgazdálkodás és a fűrészipar Magyarországon 1970. január 1-től, vertikális integrációban, a kezdeti állapotot többször változtatva, fejlesztve, eredményesen oldotta meg feladatát. A kezdeti gyermekbetegségek után kialakult a fatermesztés és -feldolgozás rendszere, s úgy éreztük, olajozottan működött. Ha nem is tökéletes, de mégis piaci hatások és törvények működtek az alapanyag termesztők és felhasználók között, természetesen azzal a korláttal, hogy mindkét gazdálkodási ágazat egy tulajdonos kezében, irányítása alatt működött.

A sajátos problémákat alapvetően determinálta mindenkor a rendelkezésre álló alapanyag fajtá-összetétele. Az ország összes területének 18%-án nőtt erdőben a lombos fajok aránya nagy. Az összes erdőterületnek csupán 15,7%-a fenyő (ezen belül 1,5% lucfenyő, 9,5% erdei fenyő, 4,3% feketefenyő, 0,2% vörösfenyő, 0,2% egyéb fajtájú fenyő), 23% nemesstölgy, 11% cseretölgy, 3% kőris, 6% gyertyán, 19% akác, 7% bükk, 7% nemesnyár, 2,3% hazai nyár, 1% egyéb keménylombos, 5% egyéb lágylombos (hárs, éger, erdei gyümölcs, dió).

A hazai erdőkből évente kitermelt bruttó fatömeg – a korábbi és nem a jelenlegi gazdasági környezetben – 7,5–8,0 millió m³. A fűrészipar termelése 1,5–2,0 millió m³ rönk feldolgozása, illetve 0,9–1,2 millió m³ fűrészipari termék gyártása, néhány üzem kivételével a korszerű technikai színvonalról mintegy 20–25 évvel elmaradt gépekkel és berendezésekkel.

A hazai fűrészipar összkapacitása az 1970-es években végrehajtott rekonstrukció során elméletileg 5,3 millió m³ rönk és más fűrészipari alapanyag feldolgozására volt alkalmas, amelynek a kihasználtsága nem érte el az 50%-ot. Nagyságrend (az évente felfűrészelt alapanyag) szerint a hazai fűrészüzemek megoszlása:

Megnevezés	Évente feldolgozott alapanyag m ³	Fűrészüzemek száma		
		1980	1985	1990
Mini üzem	–1000	63	37	19
Kisüzem	1001–5000	77	51	52
Kisebb középtüzem	5001–15 000	41	27	28
Nagyobb középtüzem	15 001–40 000	19	23	24
Nagyüzem	40 001–10 0000	11	10	10
Óriásüzem	100 001–	2	1	1

A jelenlegi helyzetről sajnos nincsenek pontos adatok, de annyi bizonyos, hogy a mini üzemek száma növekedett és csökkent a nagyüzemek száma.

A feldolgozás a hazai fűrészüzemek 57%-ában keretfűrészgép és 43%-ában szalagfűrészgép alappéppel történt.

1987. évben a hazai fűrészüzemekben az összes alapanyag 64,1%-át keretfűrészgéppel dolgozták fel (Zombori 1990.).

Mini üzemek (–1000 m³/év jellemzően lombos alapanyag feldolgozás)

Általában melléktevékenységre, az alaptevékenységhez szükséges fatermék gyártására létesítették, de a termékek egy részét értékesítik.

A keletkezett termék mérete pontatlan, a fűrészelési felület durva. Egyes üzemekben, ha bútorgyártáshoz vagy exportra termelnek fűrészipari termékeket, a méretpontosságot a fűrészlést követően vastagsági gyalugépen biztosítják.

Ebbe a kategóriába tartozik a gyümölcsládákat, rakodólapot termelő ládagyarak fűrészüzemeinek egy része is.

Ezekben az üzemekben nagyon rossz a mennyiségi kihozatal. Az értékkihozatal ettől függetlenül – különösen azokban az üzemekben, amelyek saját erdővel is rendelkeznek – jó, mert az állóeszköz érték és annak költség vonzata a 0-ra leírt gépek és régi épületek miatt nagyon alacsony, s a faalapanyag ára sok esetben csupán a kitermelési és a szállítási költséggel azonos. Ezekben az üzemekben általában nincs felsőfokú végzettségű fűrészipari szakember.

Kisüzemek (1001–5000 m³/év jellemzően lombos fajtájú alapanyag-feldolgozás)

Ezekben az üzemekben kereskedelmi céllal rövid választékokat és fűrészárut termelnek elsősorban, a rönkként nem értékesíthető faalapanyagokból. A termelési folyamatban egy-két

anyagmozgató gép, anyagmozgató pálya könnyíti az anyagmozgatást.

Az üzemekben mozgóasztallos, 900–1000 mm tárcsaátmérőjű szalagfűrészekkel és 800 mm tárcsaátmérőjű fix asztallos fűrészekkel termelnek. Jellemző termékek: fűrészáru, hordó donga, nyers parkett-, fal- és szegélyléc, bútorelem, szőlőkaró.

Ezek az üzemek bérfűrészeléssel is foglalkoznak. Ebbe a kategóriába is tartoznak egyes ládagyárak, rakodólapgyárak fűrészüzemei is. Ezekben az üzemekben közép- vagy felsőfokú végzettségű szakemberek irányítják a termelést, aminek hatására a mennyiségi és az értékkihazatal jobb, mint a mini üzemekben.

Középzuzemek (5001–40 000 m³/év jellemzően lombos fafajú az alapanyag feldolgozás, ritkán kevés fenyővel, vagy jellemzően fenyő az alapanyag fafaja).

Néhány mezőgazdasági tulajdonban lévő fűrészüzem mellett ebbe a kategóriába tartozik az EFAG-ok üzemeinek egy része és az egyéb tevékenységhez – furnér, hordó stb. – kapcsolódó néhány üzem is. Az üzemek tényleges teljesítőképessége általában messze alatta marad a tényleges kapacitásnak.

Kereskedelmi céllal gyártanak fűrészipari termékeket, melyek közül a bútorelemet, egyes parkettléceket esetleg szárítják.

Ehhez elsősorban a nagyobb üzemekben fahulladékkal (kéreg, fűrészpor, darabos fahulladék) hőenergiát termelnek.

Felújított vagy új épületekben kevés automatikával és mikroelektronikával ellátott új, vagy használtan vásárolt gépekkel dolgoznak. Jellemző alapgép a függőleges keretfűrész, esetleg rönkvágó szalagfűrészgéppel kombinálva. A külső tereken anyagmozgató és emelő gépek, a feldolgozási, termelési folyamatban görgős pályák, gumihevederes szállítószalagok találhatók.

Ezekhez az üzemekhez legtöbb helyen továbbfeldolgozó tevékenység is tartozik, éspedig kész parkett, bútorelem, falburkolat, rétegelt-ragasztott fatartó és váltótálpfa, bútorelem gyártás.

Nagyüzemek (40 001–100 000 m³/év alapanyag feldolgozás. Az alapanyag vagy csak fenyő, vagy csak lombos, de van vegyes, lombos és fenyő fafajú alapanyagokat egyaránt feldolgozó fűrészüzem is)

és **Óriásüzemek** (100 001 m³/év felett)

Ezek az üzemek az EFAG-ok, illetve más állami vállalatok (ERDÉRT, FÜRLEMHO) tulajdonában vannak. Ezek közül, e tanulmány összeállításának idején, néhány üzem privatizációjának első lépése történt meg, nevezetesen leszakadás az EFAG-tól (pl. Eger-Felnémet, Barcs, Hosszúhetény, Lenti, Körmeny), illetve néhány leállítás (Szolnok, Petőfibánya, Budapest).

Ezek az üzemek elsősorban saját, a fűrészüzem kb. 60 km-es vonzáskörzetébe tartozó – az EFAG-ok tulajdonában lévő – erdőkből dolgozzák fel a rönköket. Kivételt képeznek a fenyő rönköket feldolgozó üzemek, amelyek importálták az alapanyagot. Termékeik jelentős részét értékesítik, illetve értékesítették hazai és külföldi piacokra, egy részét maguk feldolgozzák.

Legtöbb fűrészüzemben az 1970-es évek műszaki színvonalán élenjáró alapgépekkel, anyagmozgató gépekkel és berendezésekkel dolgoznak, a fejlesztéskor épített fűrészcsarnokban. Jellemző alapgép a keretfűrész. Több üzemben is található a keretfűrész mellett rönkvágó szalagfűrészgép is.

Ezen üzemek közül némelyikben mai szemmel is korszerű gép, illetve berendezés található, mint pl. számítógéppel irányított szélező körfűrészgép, profilforgácsolást (profilozást) biztosító termelősor, rönk- és fűrészáru osztályozó berendezés.

A rönktereken és készárutereken daruk és homlokvillás targoncák végzik az anyagmozgatást.

Ezekben az üzemekben jellemző a hőenergia-termelés a keletkező fahulladékokból, a termékek szárítása és továbbfeldolgozása. Késztermékek, faipari félkésztermékek: csaphornyos parkett, szalag (panel) parkett, bútorelem, épületasztalosipari-, belsőépítészeti termékek vagy azok elemei.

Az élők munkája hatékonysági problémái

Összességében elmondható, hogy ma Magyarországon a fűrésziparban megtalálható az évtizedekkel ezelőtti időkre jellemző fűrészipari gépek és anyagmozgató berendezések mellett, az 1970-es években korszerűnek mondott gépek és berendezések, s néhány üzemben dolgoznak a mai élenjáró technikai színvonalon értékelhető fűrészekkel, forgácsolókkal.

Fűrészüzemeinkben, a korábbi politikai irányelvek miatt, irréálisan nagy lett a foglalkoztatottak száma, többszöröse a nyugat-európai országok fűrészüzemeiben foglalkoztatottaknak.

Az alkalmazott létszám függvénye:

- a gépek és berendezések korának
- a gépesítettség és az automatizálás fokának
- a számítástechnika alkalmazásának
- a gyártott termékek készlettségi fokának (csak fűrészáru vagy abból továbbfeldolgozás is történik-e)
- az alkalmazottak szakmai felkészültségének
- a térségben kialakult foglalkoztatottsági gyakorlatnak
- a különböző gazdasági szabályozók hatásának.

A felsorolt tényezők üzemenként ma nagyon eltérőek. Van új épületekben, korszerű technikával, számítástechnikával felszerelt, kevés létszámmal dolgozó üzem, amely a fejlesztési költségek terhei miatt életképtelenné vált. A beruházási költségek terhein nem könnyítenek állami dotációval vagy fizetéskönnyítésekkel, mert nincs rá az országnak pénzfedezete.

Az infláció és az irréálisan magas kamatterhek biztos csődbe visznek minden fejlesztőt a fűrésziparban.

Így a lehetséges módon ugyan csökkentve, de mégis túlfoglalkoztatottság jellemzi a magyar fűrészipart. Amíg Ny-Európában (igaz, elsősorban

fenyő alapanyag feldolgozásra) K. Fronius szerint 1980-ban az egy foglalkoztatottra eső alapanyag feldolgozás 2000 m³ volt, Magyarországon ez 2–500 m³. Ha mára változott is ez a mutató, messze alatta marad a fejlett faiparral rendelkező országok hasonló adatainak. A mini és a kis fűrészüzemekben (200–5000 m³ alapanyag feldolgozás/év) a termelő és anyagmozgató gépek nem sokban térnek el a hasonló nyugat-európai fűrészüzemekétől, a foglalkoztatottak száma mégis Magyarországon azoknak többszöröse.

Alapvető okot a gazdasági szabályozókban, a tulajdonviszonyokban és az ezekből adódó érdek-különbségekben látom. Tehát ha a magyar fűrészüzemek privatizációja megtörténik és magán- vagy társasági tulajdonba kerülnek, s ahhoz alkalmazkodó, azt segítő gazdasági szabályozó rendszer fog működni, különösebb fejlesztések nélkül is jelentősen csökkenni fog a foglalkoztatottak száma.

A létszám csökkenése a következő munkakörökben várható:

(a termelést indokolt minden üzemben egy műszakra tervezni, így a létszámok alakulása):

Közvetlen termelésirányítás

Csak a tevékenységhez feltétlenül szükséges számú, a szakmájához jól értő, idegen nyelvet is beszélő szakember látja el, aki a termelésirányítás mellett a kereskedelemmel is foglalkozik.

Mini, kis és közép fűrészüzemekben a tulajdonoson kívül esetleg még 1–2 fő.

A termeléssel közvetlenül össze nem függő tevékenységek

Ahol eddig még nem történt volna meg, meg kell szünnie a függetlenített tűzrendészeti, munkavédelmi, munkaügyi stb. előadói munkaköröknek. Ezeket a feladatokat a tulajdonosok a munkafeltételek biztosításakor, a mindennapos termelési feladatokkal párhuzamosan látják el.

Az adminisztráció a megváltozott gazdasági környezetben racionálisan csökkenni fog. Az adatfeldolgozásban, az információ áramlásban a számítógép ezt segíteni fogja, ennek következtében lényegesen lecsökken az adminisztratív dolgozói létszám.

A bérliberalizáció jelenlegi érvényesülése már létszámcsökkentő hatású, kiteljesülése ezt a folyamatot gyorsítani fogja. Hatására megszűnnek a teljes foglalkoztatottság biztosítására kialakított felesleges munkahelyek.

A privatizációval együttjáró szakosodás, a szolgáltatások bővülése lehetővé teszi a jelenlegi karbantartó műhelyek megszüntetésével, a karbantartó létszám lényeges lecsökkentését.

Lényegesen nem csökkenthető viszont a továbbfeldolgozásban foglalkoztatottak száma, mert ez a tevékenység alig automatizálható.

Innovációs fejlesztési ajánlások

A foglalkoztatottak ajánlott aránya az évente feldolgozott alapanyag mennyiségéhez viszonyítva. (Összes foglalkoztatott)

Lombos alapanyagot feldolgozó fűrészüzemek

Csak alaptevékenységet folytató fűrészüzemekben

Miniüzem (–1000 m³/év)

Az alapgép:

- 1–4 db 800 mm tárcsaátmérőjű szalagfűrész gépenként 3 fő 70–240 m³/fő/év
- 1100 mm tárcsaátmérőjű mozgósztalos szalagfűrészgép gépenként 4 fő 50–725 m³/fő/év
- keretfűrészgép gépenként 4 fő 500–725 m³/fő/év

Kisüzem (1001–5000 m³/év)

Az alapgép:

- rönkvágó szalagfűrészgép gépenként 7 fő 700–1200 m³/fő/év
- függőleges keretfűrészgép gépenként 8 fő 600–1200 m³/fő/év

Középüzem (5001–40 000 m³/év)

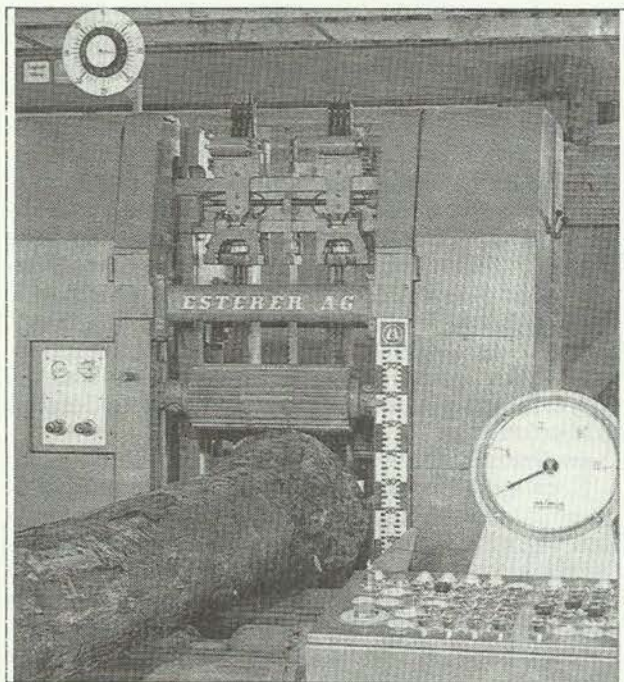
Az alapgép:

- függőleges keretfűrészgép gépenként 8 fő 600–1200 m³/fő/év
- rönkvágó szalagfűrészgép gépenként 7 fő 700–1200 m³/fő/év

Nagyüzem és óriásüzem (40 001 m³/év felett)

Az alapgép:

- rönkvágó szalagfűrészgép gépenként 7 fő 700–1200 m³/fő/év
- függőleges keretfűrészgép gépenként 8 fő 600–1200 m³/fő/év

1. ábra. Vajon meddig állják meg a versenyt a fűrészgépek?

Továbbfeldolgozó tevékenységet is folytató fűrészüzemekben az alaptevékenység mellett a továbbfeldolgozás jellege és a volumen határozza meg a szükséges létszámot, ami nagyon sok körülmény függvénye, előzetesen meghatározni nem lehet.

Függ:

- a fafajra jellemző anyag tulajdonságaitól,
- a termékkel szemben támasztott követelményektől,
- a voluméntól,
- a termelésben alkalmazott gépek műszaki jellemzőitől, automatizáltsági fokától, a kiszolgálás megoldásától.

Fenyő alapanyagot feldolgozó fűrészüzemek

Középzüzem (5001–40 000 m³/év)

Az alapgép:

- függőleges keretfűrészgép gépenként 7–12 fő 420–1600 m³/fő/év
- síkforgácsoló, profilforgácsoló gépenként 7–12 fő 700–3200 m³/fő/év
- körfűrészgép gépenként 6–8 fő 800–4000 m³/fő/év

Nagyüzem és óriásüzem (40 001 m³/év felett)

Az alapgép:

- függőleges keretfűrészgép gépenként 12 fő 1600 m³/fő/év
- síkforgácsoló, profilforgácsoló gépenként 12 fő 3250 m³/fő/év
- körfűrészgép gépenként 10 fő 4000–5000 m³/fő/év

Az üzemkorszerűsítés egyéb lehetőségei

A foglalkoztatottak létszámát javaslatom szerint csökkenteni kell, ami bekövetkezik egyébként is a privatizáció miatt. A létszám leépítését részben gépesítéssel, automatizálással, a számítástechnika, a mikroelektronika alkalmazásával lehet befolyásolni.

A fejlesztés területei és javasolt sorrendje a mai magyar fűrészüzemekben, amely egyben ajánlás az új fűrészüzem tulajdonosoknak:

- Minden üzemben – a legkisebb üzemben is – számítógépet kell üzemeltetni. A számítógépen kell nyilvántartani: a beérkezett alapanyagot, a termelt terméket, az értékesített árut, az árukészletet, a munkabért, az álló- és forgóeszköz állományt értékben számítógéppel kell számlázni és – majd – a pénzügyi forgalmat bankon keresztül bonyolítani.
- Az alapanyag és termékmennyiség meghatározására elektronikus mérőberendezéseket kell felszerelni. Ez részben létszám megtakarítás, részben a pontos adatnyilvántartás miatt indokolt.
- A fenyő épületfát termelő üzemekben szilárdsági osztályozó berendezéseket kell felszerelni, az építési célú fűrészáru felhasználási alkalmasságának meghatározására.
- Gépesíteni és automatizálni kell a rönk és fűrészáru osztályozást, az alapgépről lekerülő és javításra szoruló, illetve továbbfeldolgozásra kerülő fűrészáru darabolását (kereszt irányú vágásokkal). Fenyő alapanyagot feldolgozó fűrészüzemekben a fűrészáru szélezését optimalizálni kell.
- Több fűrészüzemben megoldatlan vagy rosszul megoldott a belső anyagmozgatás. Ezekben az üzemekben a fizikai munkát szállítópályákkal kell kiváltani.

Jelenleg, a kedvezőtlen árkonstrukció és szerveztlenségek miatt, kedvezőtlen helyzetben vannak azok a fűrészüzemek, amelyek termékeiket továbbmunkálják, de nem gyártanak készterméket.

Ezeknek az üzemeknek két megoldás közül kell választaniuk. Vagy megszüntetik a továbbfeldolgozást ezt a formáját, és csak elsődleges fűrészipari terméket gyártanak csökkentett létszámmal, vagy termékgyártásra rendezkednek be (kész parkett, rakodólap, hordó, láda stb.).

- A lombos alapanyaggal dolgozó fűrészüzemekben minimálisra kell csökkenteni a fafajok számát, ezzel csökkenteni a termékek számát. Ez alapfeltétele az egyes műveletek automatizálásának.
- Minden üzemben meg kell oldani a hulladék hasznosítását, ugyanolyan feladatnak kell tekinteni, mint a termelést, a főtevékenységet.

Persze pillanatnyilag az egyes üzemek helyzete ennél sokkal bonyolultabb (korábban sokkal egyszerűbb feladatok jelentik ma a legsúlyosabbat), mint pl. a saját forrással (erdővel) nem rendelkező, magánkézbe került fűrészüzemek alapanyag ellátása.

Mai ismereteink alapján nehéz megmondani, hogy fog alakulni a fűrészipar, mert azt nem mérnökök tervezik ma rajzasztaloknál, hanem a piac, a konkurencia harc alakítja és egyáltalán nem biztos, hogy található ma olyan minta, mint a már gazdaságilag fejlett országokban.

Záró gondolatok . . .

A vertikális integráció megszüntetésével egy időben egy *érdekvédelmi szervezet létrehozását tartom szükségesnek*, amelynek már most, az átalakulás idején feladata lenne a fűrészipari tevékenység bizonyos szempontok szerinti koordinálása, a rönkárak és termékárak ajánlása a Magyarországon és külföldön bonyolított fakeskedelemben.

A szervezetet a fűrészüzemek tulajdonosai kell, hogy fenntartsák, amelyért ellenszolgáltatásként helyettük megállapodnak a fatermesztők képviselőjével a mennyiségekre és árra vonatkozó, hosszú távú és éves kontingensekben, segítik a termékek értékesítését, rendszeresen tájékoztatják tagjaikat a fapiacról.

A fűrészüzemek a megállapodásukban rögzített faárak alapján kötik az éves szerződéseket a fatermesztőkkel. Emellett az üzemek önállóan is megállapodhatnak egyes speciális méretű vagy minőségű termékek gyártásához szükséges fa-alapanyagokra, de az árat előzetesen az érdekképviselővel egyeztetniük kell.

A témához hozzátartozik még egy gondolat. Hiánypótlásként el kell készíteni egy, a *fakeskedelemre vonatkozó kézikönyvet*, amely tartalmazná a legszükségesebb ismereteket, szabványokat, kereskedelmi szakkiadványokat. Ez valóban kézikönyv és nem elméleti szakkönyv kell hogy legyen. Minőségi előírásokat, méreteket, mennyiségek meghatározását, kereskedelmi fogásokat tartalmazó könyvet jelentene. Kiadását a fűrészüzemek által az érdekképviselői szervezethez befizetett tagsági díjból kellene finanszírozni. (Irodalomjegyzék a szerkesztőségben.)

EXPO-sirató

Gazdasági? Politikai? Gazdaságpolitikai? A magyarázat számos változata létezik, de ami biztos: a kormány nem javasolja az 1996. évi világkiállításnak a megrendezését.

Az EXPO tervezési munkáiban érdekelt műszaki szakember számára távollak, és így beláthatatlanok az érdeklődések; más lehetőség hiányában a döntést tudomásul kell venni.

Marad a sajnálkozás. Ismerve – az immár ábránddá fokozott – előzetes tervek némelyikét, olyan elképzelésektől búcsúzom, amelyek ilyen szinten csak itt, és csak ekkor valósulhattak volna meg.

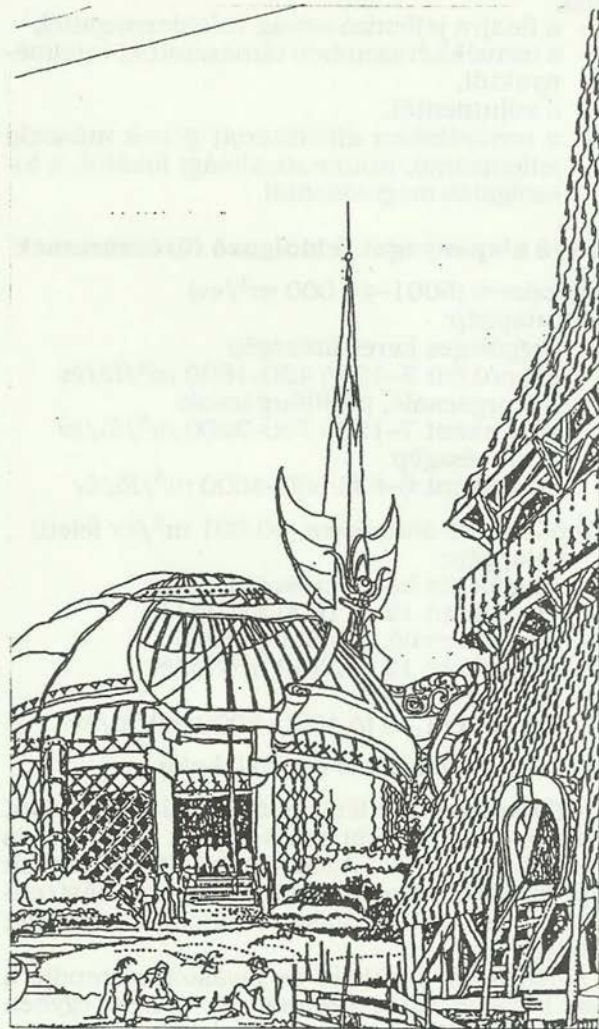
Ezt a világkiállítást a profi módon kivitelezett központi épületek, bemutató csarnokok, XXI. századba átlépő technikai színvonal mellett, az egyes kiegészítő részletek tették volna igazán magyar bemutatkozássá. Vezető építőművészeink – tájegységi építészeti jellemzőket feldolgozó – ún. „hét-ház” terve, a makoveczi jelképrendszer, vagy az Ekler Iroda skanzen elképzelése máshol érvénytelen mondanivalóval látta volna el a budapesti EXPO-t.

Ezért siratom igazán a világkiállítást: az ígéretek szerint felépülnek egyes létesítmények – ez munkát is jelenthet az épületasztalos iparnak, vagy a belsőépítészeti kivitelezésnek –, azonban kizárólag roto-centros, embrióprofilos, reflexiós, hőhidmentes, műanyagokkal gazdagon öltöztetett szuper szerkezetek fognak elkészülni. Elmarad az ácsok, a gerébtok, a favizetető, a díszített-faragott parkány és díszléc, a népi építészet természetes formáinak sokak számára ismeretlen szépsége, az egyszerű anyagok és szerkezetek kínálta, rohanó világunkban megnyugvást jelentő harmóniája. Csalódtok vagyok – egy álomnak megint vége. (1. ábra)

Ísmét Szerb Antalnak lett igaza:

„Az aranykorok szomorú tulajdonsága, hogy nem jönnek el.”

Belovai András

Az EKLER Kft. EXPO-Skanzen vázlattervéből
(Ekler Dezső Ybl-díjas építész hozzájárulásával)

**Korlátolt Felelősségű Társaság
2133 Szödliget, Szeszgyár**

**Polytechnik
Hungária**

A legjobb megoldás biztonsággal

- Por-, forgácselszívó berendezések.
- 2500 m³/h-tól 1 500 000 m³/h-ig.
- Szikraoltó berendezések.
- Aprítógépek.
- Száraz és nedves lakk, festékelszívó, és leválasztó berendezések.
- Fa hulladék apríték, fűrészpor és kéreg tüzelőberendezések 30 kW-tól 10 MW-ig.
- Biomassza távfűtőművek.
- Új és használt berendezések.

A fapiac helyzete és kilátásai*

Dauner Márton

Előszó

A fapiac helyzetének bármilyen értékelése elemzésekor sohasem felejthetjük el azt kiemelni, hogy itt egy sajátos származású nyersanyagról, megújítható természeti erőforrás, az ERDŐ használatából származó biológiai termékről van szó. Ez határozza meg ugyanis a fa mint nyersanyag szerzésnek elsődleges lehetőségeit és alakuló korlátait. Ezt a kiinduló helyzetet ugyanakkor elvitathatatlan módon befolyásolja a globális és helyi kereslet-kínálat alakulása.

Az ipari fejlődés során hosszú ideig úgy tűnt, hogy a növekvő nyersanyag- és energiaigényeket korlátlanul ki lehet elégíteni, a keletkező hulladékokat, szennyező anyagokat pedig a természet különösebb zökkenők nélkül befogadja. A tömegmértéű termelés felgyorsította fejlődés következményei rádöbbenették az emberiséget, hogy erőforrásai végesek.

Az erdőgazdálkodás, az erdőhasználat, a faki-termelés, a fanyersanyag-szerzés és feldolgozás, értékesítés különös súllyal szerepel a globális gondolkodásban. Gondolunk a riói csúcs konferencia által megfogalmazott ajánlásokra – a *fenntartható fejlődés*, a biológiai sokféleség kérdéseire, amelyben az erdő jelentős szerepet kapott. Az erdő, amely meghatározó hányadú, több mint 30%, a globál térfoglalásban, és amely egyre gyorsuló ütemben, évente 15–16 millió ha-ral zsugorodik a Föld felszínén. Ugyanakkor feltételezhetően szoros kapcsolat mutatható ki a globális klímaváltozás és az erdők területének alakulása között.

Globális közzgazdasági szemlélettel közeledve az erdőhöz mint természeti erőforráshoz, látnunk kell, hogy az összes erdő fakészletének éves növedéke összehasonlítva más újratermelhető nyersanyagokkal, több mint a burgonya-, búza-, rizs-, kukorica-, árpa-, zab- és rozs termelése együttesen.

Ipari alapanyagokkal összehasonlítva a világ fakitermelése közel azonos a cement-, acél-, műanyag- és alumíniumtermelés összegével (3,5 mrd m³/év).

A nemzetközi fapiac alakulása

Az erdei fatermékek európai piacain 1993. évben folytatódott az a világpiacra is általában érvényes tendencia, amelyet a gyenge kereslet és az erős verseny jellemez.

Az észak-amerikai piacok viszonylagosan szí-

lárdak voltak, melyet az árak emelkedése is jól reprezentált.

Az átmeneti gazdaságú országokban 1993-ban az erdészeti termékek tényleges kereslete meredeken visszaesett, ez a kínálati oldal akadályozójává vált. Ugyanakkor megjelentek az önállóbb és sok esetben jövedelmezőbb, tiszta profilú állami és magánvállalkozások.

Az erdészeti termékek piaci közötti egyenlőtlenségek az észak-amerikai és az európai országok gazdasági növekedési ütemének, valamint az épületszerkezeti iparágak sajátosan eltérő fejlődési trendjeinek különbözőségére vezethetők vissza. A piacok helyzetét meghatározta a valutaárfolyamok átrendeződése, 1992-ben az észak-amerikai kamatlábak (lassúbb) visszafogott mozgása, az inflációt megfékező költségvetési-pénzügyi politika, valamint a viszonylagosan magas európai kamatlábak.

A piacgazdaság felé haladó átmeneti gazdaságú országok fejlődési trendjeinek teljes körű értékeléséhez egyelőre nincs kellő elemzési adat: a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbi átfogó megállapítások azonban kiemelhetők:

– A házak, lakások támogatott felújítása által indukált látszólagos kereslet ellenére az erdészeti termékek iránti tényleges kereslet továbbra is gyenge.

– A kínálat szűk keresztmetszete még mindig látszik, mivel hiányzik az indokolt fejlesztésekhez szükséges tőke.

– A hagyományos kereskedelmi partnerek (KGST és tagországai) teljesen eltűntek. Néhány országban – ahol a kereslet emelkedik – ott a kevésbé tőkeigényes termékek termelése a korábban állami tulajdonú vállalkozások alapján ismételtelen kezd felépülni.

Kiemelkedő jelentőségűnek kell minősíteni az ENSZ/EGB Fabizottsága, valamint a FAO Európai Erdészeti Bizottsága 1993. októberi együttes római ülésén megfogalmazottakat, amely a Helsinki Miniszteri Konferencia elfogadott dokumentumaival párhuzamosan hangsúlyozza, hogy az erdők az emberi lét legfontosabb elemeként ökológiai, gazdasági előnyöket nyújtanak a társadalom számára.

Az erdők azon képességét, amely ezeket az előnyöket adja, csakis a fenntartható erdőgazdálkodással őrizhetők meg, ugyanakkor a fenntartható erdőgazdálkodással olyan újratermelhető fanyersanyag termelődik, amely a vele versenben álló anyagokkal összevetve számtalan környezeti előnyt mutat.

Az erdőgazdálkodásnak fő bevételi forrása a faiparnak és az egyéb fogyasztóknak eladott faanyag.

A kis átmérőjű faanyagok elhelyezési gondjainak enyhítésére indokolt, hogy táguljanak a

* A „Hogyan tovább, faipar?” c. nemzetközi konferencián tartott előadás alapján

meglévő elhelyezési területek. Az egyik ilyen megoldás az energetikai célú felhasználás, amely egyben lehetőséget kínál a fosszilis tüzelőanyag-felhasználás csökkentésére. A másik ilyen lehetőség: a papírgyártásban felhasznált gyengébb minőségű hulladékpapír inkább energetikai célra kerüljön felhasználásra, ezzel is magasabb teret nyitva a kis méretű faanyag hasznosulásának.

A hazai fatermék export-import alakulása

Az Erdészeti Hivatal 1994-ben elkészítette a belföldi és a nemzetközi fapiac helyzetére és fejlődésének tendenciáira vonatkozó elemzését, valamint a külkereskedelmi forgalom forintban kifejezett változásainak értékelését (1. táblázat).

A hazai erdőgazdálkodás és faipar gazdasági-, szervezeti átalakulása a belföldi és a nemzetközi fapiac folyamatos átrendeződése mellett valósul meg. Az elmúlt években a csökkenő belföldi felhasználásunk dinamikus strukturális átalakuláson ment át.

Az összes kivitel 8,7%-kal, míg az erdei termékkivitel több mint 20%-kal csökkent. A lemezipari termékek kivitelének évek óta tartó növekedése 1993-ra mérséklődött ugyan, de így is elérte a 15%-ot.

A kereskedelmi forgalomban érezhetően csökkent az ipari faalapanyag, ugyanakkor emelkedett a feldolgozott félkész- és késztermék behozatal.

Az összes fatermék behozatalunk több mint duplájára emelkedett, az 1990. évi 22 mrd Ft-ról 1993-ban 46,1 mrd Ft-ra. A növekedés egyértelműen a cellulóz- és papíripari termékek behozatalának drámai növekedéséből adódik.

Az erdei fatermékek behozatala 1992-től mutat csökkenést. Ugyanakkor tartós tendenciának mutatkozik a fűrészipari termékek behozatalának emelkedése, amely 1993-ban 24,2%-ot ért el.

A lemezipari termékek behozatala 1992-ig növekedett, de 1993-ban az előző évhez képest 16,2%-kal esett vissza. Az 1993. évi behozatal legnagyobb növekedési üteme a korábbi évekhez képest mérséklődött, 1993-ban 13% volt.

A fatermékek külkereskedelmi egyenlege az 1990. évi - 9,1 mrd Ft-hoz képest - 22,4 mrd Ft negatívumot mutat, 1993-ban az előző évhez képest 56,6%-kal tovább romlott.

Fafeldolgozás

Hengeresfa-hasznosítás

Legfontosabb feldolgozási területek: fűrészipar, illetve furnér- és rétegelt lemezipar, ideértve a késztermékek (pl. szalagparketta, illetve idomprésselt rétegelt lemez) gyártását.

A mindenki előtt ismeretes gazdasági visszaesés nem volt következmények nélküli a fűrésziparban sem. Az elmúlt évtizedek során jelentős mértékű kapacitásbővítés történt, elsősorban a

1. táblázat

Fatermékek külkereskedelmi forgalma
(millió Ft)

	1986-90 átlag	1990	1991	1992	1993	1993/92 %
Kivitel						
Erdei fatermékek	3311	3954	6543	6377	5046	79,1
Fűrészipari termékek	1295	1741	4163	3972	3842	96,7
Lemezipari termékek	724	1127	1681	2325	2688	115,6
Vegyes faipari termékek	2116	3168	5465	5825	5506	94,5
Fatermékek összesen	7446	9990	17852	18499	17082	92,3
Cellulóz- és papíripari termékek	2305	2967	4036	7418	6581	88,7
Mindösszesen:	9751	12957	21888	25917	23663	91,3
Behozatal						
Erdei fatermékek	1819	1986	4245	1768	1632	92,3
Fűrészipari termékek	3566	3676	4792	5551	6892	124,2
Lemezipari termékek	868	698	1187	2037	1707	83,8
Vegyes faipari termékek	518	512	1625	1391	2526	181,6
Fatermékek összesen	6771	6872	11849	10747	12757	118,7
Cellulóz- és papíripari termékek	13418	15157	24386	29495	33332	113,0
Mindösszesen:	20189	22029	36235	40242	46089	114,5
Egyenleg						
Erdei fatermékek	1492	1968	2298	4609	3414	74,1
Fűrészipari termékek	-2271	-1935	-629	-1579	-3050	193,2
Lemezipari termékek	-144	429	494	288	981	340,6
Vegyes faipari termékek	1598	2656	3840	4434	2980	67,2
Fatermékek összesen	675	3118	6003	7752	4325	55,8
Cellulóz- és papíripari termékek	-11113	-12190	-20350	-22077	-26751	121,2
Mindösszesen:	-10438	-9072	-14347	-14325	-22426	156,6

felfűrészeltető hengeresfa-mennyiség bővülő befogadása érdekében. E szemszögből nézve a termelésvisszaesés még drasztikusabbnak tűnik. Az okok azonban összetettek. Az előbb említettek túl a visszaesés hatását fokozta a nyugat-európai viharkárok következményeként jelentkező túlkínálat, valamint a piactudatos nyitás és a piac liberalizálása.

A *fenyő-fűrészáru termelésében* teljes mértékben érvényesült:

- a gazdasági építőipari recesszió,
- a nyugat-európai viharkárok, valamint
- a piactudatos nyitás, a piac liberalizálásának hatása. Ehhez járul még a kiváló minőségű termékek vonzereje (Skandinávia, Ausztria), illetve az alacsonyabb munkaköltségek nyújtotta előnyös induló versenypozíció (Kelet-Európa) hatása.

A *lombos fűrészáru területén* hasonló, ugyanakkor differenciáltabb a helyzet. Lágylombos fűrészáruk esetén a csomagolóanyag-kereslet, pontosabban kereslethiány a meghatározó. Keménylombos fűrészáruk területén pedig a bútortermék és az építőipari (burkolóanyagok) konjunktúra a piac kulcsa. Magyarország viszonylagos erőssége keménylombos erdőállománya.

A *furnér- és rétegelt lemez gyártásánál* más fatermékeknél nagyobb mértékben meghatározó az alapanyag minősége. Az átlagos minőségű, olcsó import rétegelt lemez az utóbbi időben igen nehéz helyzetbe hozta a hasonló típusú magyar termékek gyártóit.

Vékonyfa-hasznosítás

Hagyományos megközelítésben vékonyfa az, ami felfűrészeléssel már nem hasznosítható, ez pedig a rostfa, forgácsfa, papírfá, rúdafa, bányafa, tűzifa. Mindezeknek azonban adott esetben konkurense a lemez-, cellulóz- és papíripar felé a fűrészpor, széldecska, forgács és apríték.

A vékonyfa értékesítési folyamathoz kapcsolódik a már valahol felhasznált fatermékből származó (csomagolóanyag, használt bútortermék vagy egyéb szerkezet), ugyanúgy, mint a papíripar területén a használt papír, összességében az újrafelhasználás piacképessége.

Nemzetközi tendenciák alapján kiemelhető, hogy az iparifa-hányaddal ellentétben az ipari másodnyersanyag egyenletesen növekvő részarányt mutat, mely a következőkkel magyarázható:

- a fokozatosan javuló értékesítési lehetőségek,
- a korszerű vágástechnológiákkal, amelyek a másodnyersanyagot piaci áruként megtervezett módon állítják elő.

Hosszú távon a *hazai vékonyfa* elsődleges hasznosítását a lemez-, cellulóz- és papíriparban lenne jó megvalósítani.

Az *agglomerált lapok* gyártásán belül a faforgács-lapgyártást illetően a termelési kapacitás – a közelmúlt fejlesztési eredményeként – meghaladja a jelenlegi piaci lehetőségeket. Sajnálatos tény, hogy az utóbbi évek legnagyobb sikerű agglomerált lemezfelesége, a közepes sűrűségű farostlemez (MDF) gyártása nem valósult meg Magyarországon. Vélelmezhető, hogy e termék gyártásának megvalósítása nemcsak a vékonyfa hasznosítására lenne jótékony hatással, hanem támogatná a bútortermék és az épületasztalosipar gyártmány- és gyártásfejlesztését is.

Sajnálatosan alakult az utóbbi években, évtizedekben a magyar cellulóz- és papíripar fejlődése is.

A papíripar termelése az elmúlt időszakban mintegy 35%-kal csökkent.

A világpiacon recesszió, a hazai ipar versenyképességének alakulása, a vállalkozások tudatos fejlesztésének hatására jól érzékelhető átstrukturálódás következett be. Dinamikusan nőtt a csomagoló papírok (6,5%) és az egészségügyi papírok részaránya. Ez utóbbi termelése mintegy 12%-kal nőtt a bemutatott időszakban. Az író-, nyomópapírok részaránya 6,4%-kal, hasonló a kartonlemezeké, 3,3%-kal csökkent.

A magyar papíripar nyersanyagfelhasználási struktúrája is átalakult. Jelentősen csökkent a fenyő cellulóz felhasználása, ugyanakkor dinamikusan nőtt a szekunder rostok bedolgozása. A primer rostanyag felhasználásának csökkenése meghaladja ugyanakkor a termelés csökkenési ütemét. A hulladék fokozott felhasználását a magyar papíripar gyártmány szerkezetének drasztikus eltolódása is lehetővé teszi (2. táblázat).

2. táblázat

A magyar papíripar nyersanyag-felhasználása

	1988	1990	1992	1992/1988	1988	1992
	ezer t				% megoszlás	
Primer rost összesen	275.0	210.8	124.8	45.4	47.2	27.8
ebből						
fenyőcellulóz	145.2	111.8	68.1	46.9	24.9	15.2
szalmacellulóz	27.0	26.7	11.9	44.1	4.6	2.7
Szekunder rost összesen	308.0	292.6	324.0	105.2	52.8	72.2
ebből						
vásárolt hulladék	225.0	209.0	252.2	112.5	38.6	56.4
saját hulladék	- 83.0	83.6	70.8	85.3	14.2	15.8
Összes rost	583.0	503.4	448.8	76.9	100.0	100.0

A jövőt illetően prognosztizálható az ezredfordulóra 76 kg/fő/év belföldi papírigény, a kérdés az, hogy ennek többségét hazai gyártók fogják-e biztosítani.

Az energetikai fahasznosítást reális alternatívaként kell számon tartani. A fa ugyanis sajátos anyag és az energia-körfolyamat eleme lehet, miközben asszimiláció révén jótékony hatást gyakorol környezetére.

„Energiahordozóként” a faállomány, az erdő tájalkotó elem, amely felújítható, területegységre vetítve pedig relatíve magas energiapotenciálja van. Valójában ezen a területen a fa pótlólagos energetikai szerepe jöhet reálisan számításba.

Ágazati kapcsolatok

Építőipar

Az építőipar – bruttó termelési értéke alapján – a nemzetgazdaság negyedik ágazata, jelentős felhasználója a faipar termékeinek.

A belföldi építési piacot már a nyolcvanas években a fizetőképes kereslet csökkenése és szerkezetének átalakulása jellemezte. Mára megállt az építőipar leépülése, megvalósult a szervezeti rendszer átalakulása – hosszabb távon növekedés valószínűsíthető. Hasonló tendenciát mutat a lakásépítés és lakásfelújítás.

A paneles technológiával készült lakások állapota ma még megfelelő, de tömeges felújításuk és korszerűsítésük a közeljövőben esedékessé válik.

A lakásállomány ezen hányada kiemelkedően pazarló az energiafogyasztás területén. A korszerűsítésnek ebben a vonatkozásban kell előre lépni, amely energiaigény csökkenést eredményezhet, illetve csökkenhet a környezetszennyezés.

Az épületasztalosipar és a faalapú burkolóanyagok terén a piaci lehetőségek megragadását a lakásfelújításokra irányuló marketing munka javíthatja.

Bútoripar

Nemzetközi szinten a bútoripar fejlődése az ipar átlagos fejlődését követi. Jelentős fejlesztési irányzatok a gyártmányfejlesztésben, a felületképzésben, a használati érték növelésében található. Napjainkban a versenyképességet még mindig az élömunika-igény határozza meg, így az olcsó bérű, illetve a magas termelékenységet produkáló országok, vállalatok az exportpiacon jelentős előnyt élveznek. (A bútoripar hazai helyzetéről az előző lapszámokban adtunk részletes tájékoztatást. A szerk.)

Fakereskedelem

A fakereskedelem vonatkozásában összefoglalva a hazai fatermékeket felhasználó iparágak (bú-

toripar, építőipar) termelése több mint 40%-kal csökkent az elmúlt öt évben. Gondot jelentettek a szerkezeti-szerkezeti változások, valamint a mezőgazdasági tulajdonviszonyok átalakulásával – kárpótlással, részaránytulajdonnal – kapcsolatos bizonytalanságok, valamint a vállalatok pénzügyi nehézségei.

Fenyő rönk piac

A túlevelű erdők aránya hazánkban alacsony, alig éri el a 15%-ot. Ebből eredően jelentős behozatalra szorulunk mind fenyő rönkből, mind fenyő fűrészáruból. 1988 és 1993 között a termelés 48,9%-kal, a behozatal 6,5%-kal, a belső felhasználás pedig 24,2%-kal csökkent. (1993. évben a belföldi felhasználás 290 ezer m³ volt.)

A volt Szovjetunióból importált fenyő rönk mennyiségi csökkenésével több nagyüzem abbahagyta a fenyő feldolgozást, vagy erősen redukálta mennyiségét.

Lombos rönk piac

Magyarország Európa ötödik legnagyobb lombos rönk termelő és fogyasztó országa. A lombos rönk termelése 1988-tól 1993-ra mintegy 40%-kal csökkent. A behozatal 35%-kal, a belföldi felhasználás 51,4%-kal csökkent. Az állami erdőkből kitermelt lombos fűrészipari alapanyag – saját üzemben való – feldolgozási aránya 45,4%-ról 34,1%-ra csökkent. A külkereskedelem liberalizálása nyomán a lombos rönk exportja az elmúlt években a háromszorosára emelkedett. A rönk kivitelében a jó minőségű fűrészlemezipari alapanyag a meghatározó. A magyar eladások 3/4 része az osztrák és olasz piacra kerül, ahol azonban részarányuk nem éri el a 2%-ot sem. Ennek alapján is közép és hosszú távon a rönk-export növelése helyett inkább a belföldi felhasználás fejlesztését, a feldolgozást kell ösztönözni. (1993. évben a belföldi felhasználás 860 ezer m³, a kivitel 250 ezer m³ volt.)

Papírfá piac

A lombos papírfá termelés 1988 és 1993 között 31,5%-kal csökkent, a behozatal 65%-kal, a kivitel pedig 40,8%-kal csökkent. A termelés több mint 70%-a exportra kerül belföldi hasznosító kapacitás hiányában (a kivitel 500 ezer m³, a belföldi felhasználás 230 ezer m³ volt 1993. évben).

A papírfá árak nyugat-európai csökkenése növelte a készleteket, és ennek egy része 1992-től tűzifaként került értékesítésre. A keleti ország-rész erdőgazdaságai a piaci távolság miatt, nem termelik ki az elsősorban ezt a választékot produkáló erdőállományukat.

Az osztrák és német papírgyárak gazdasági nehézségei rontották a magyar papírfá kivitel lehetőségeit, melyet tovább súlyosbított az ENSZ Szerbia elleni embargója, amely mintegy 100–150 ezer m³ papírfá kivitel érintett.

A fenyő fűrészáru piac alakulása 1988-93 között

Megnevezés	1988	1989	1990	1991	1992	1993 várható	1988/1993
	ezer m ³						%
Termelés	426,6	368,1	300,7	201,3	117,3	110,0	25,8
Behozatal	907,6	872,8	708,2	409,9	564,5	600,0	66,1
Kivitel	40,5	30,6	10,5	13,7	18,2	15,0	37,0
Belföldi felhasználás*	1293,7	1210,3	998,4	597,5	663,6	725,0	56,0

* Készletváltozás nélkül

A fenyő papírfá termelés 1988 és 1993 között alig változott. A behozatal 76,2%-os és a kivitel 44,7%-os csökkenése a volt Szovjetunióból származó fenyő import alakulására vezethető vissza (1993. évben: kivitel 200 ezer, behozatal 60 ezer, belföldi felhasználás 60 ezer m³ volt).

Tűzifa piac

1988 és 1993 között, a mintegy 30%-kal csökkenő nettó fakitermelés ellenére, a tűzifatemelés csak 3,5%-kal csökkent. Jelentősen nőtt a tűzifa nettó fakitermelésen belüli aránya.

A fának mint energiahordozónak a szerepe nő, ezt erősíti az energiaárak gyors emelkedése.

Tűzifa export 1988-tól 1993-ra 83,4%-kal emelkedett, de a termeléshez viszonyított aránya így sem éri el a 13%-ot. (1993. évben kivitel 356,2 ezer m³, belföldi felhasználás 2397,8 ezer m³.)

A hazai alap-energiához tartozók termelésének %-os megoszlását tekintve a tűzifa aránya az 1990. évi 1,9%-ról 1992-ig 2,3%-ra növekedett.

Az erdők privatizálásával a tulajdonosok saját, illetve más erdős területeken a helyi lakosság tűzifa felhasználása tovább emelkedik.

Fenyő fűrészáru piac

A kelet-európai piac összemolása következtében jelentősen lecsökkent a hengeres áru import. A fenyő fűrészáru termelés 74,2%-kal, a behozatal 33,9%-kal, a kivitel 63%-kal csökkent 1988 és 1993 között. Hosszabb távon a fenyő fűrészáru behozatal – az 1991. évi mélypont után – a gazdaság stabilizálódásával összhangban – tartós növekedési irányzatot mutat. Az ország fenyő

fűrészáru beszerzése egyre nagyobb mértékben a szomszédos országok irányába tolódik el. Ugyanakkor a fenyőre kiépült rönkfeldolgozó kapacitások kihasználtsága nem javul kellő mértékben (3. táblázat).

Lombos fűrészáru piac

A lombos fűrészáru termelés 1988 és 1993 között 62,5%-kal esett vissza. A termelés visszaesésében a belföldi kereslet jelentős csökkenése mellett, a faiparban végbement szervezeti és tulajdonosi változásoknak is jelentős szerepe van.

A lombos fűrészáru kivitel a duplájára, a behozatal ötszörösére (7 ezer m³-ről 35 ezer m³-re) emelkedett 1988 és 1993 között. A behozatal emelkedése egyben azt is jelzi, hogy a belföldi fűrésziparnak éleződő versennyel kell szembenéznie, akkor, amikor a belföldi felhasználás 76,6%-kal csökkent (4. táblázat).

Lemezipari termékek piaca

A rétegelt lemez és bútortábla termelés 1988 és 1993 között 64,3%-kal csökkent. (1993. évben a termelés 11 ezer m³, a behozatal 25 ezer m³, kivitel 15 ezer m³ volt.)

A faforgácsipar termelése 1988 és 1993 között 36,9%-kal nőtt. A behozatal 72,5%-kal, a belföldi felhasználás 18,9%-kal esett vissza, miközben a kivitel mintegy a tízszeresére emelkedett. Az 1992. évben üzembe állított új 300 ezer m³ nyers faforgácsot termelő üzem kapacitását fokozatosan növekvő ütemben használja ki. (1993. évben: termelés 340 ezer, a behozatal 30 ezer, a kivitel 65 ezer, belföldi felhasználás 285 ezer m³ volt.)

4. táblázat

Lombos fűrészáru piac alakulása 1988-93 között

Megnevezés	1988	1989	1990	1991	1992	1993 várható	1988/1993
	ezer m ³						%
Termelés	826,7	834,0	766,5	735,1	310,6	310,0	37,5
Behozatal	6,9	10,9	7,3	15,7	29,3	35,0	507,2
Kivitel	84,6	72,1	101,4	151,5	169,4	170,0	200,9
Belföldi felhasználás*	749,0	772,8	668,7	599,3	170,5	175,0	23,4

* Készletváltozás nélkül

A farostlemezgyártás erősen csökkent az elmúlt években a belföldi kereslet visszaesése miatt.

A magyar farostlemez termelés 1988 és 1993 között 53,2%-kal, a kivitel 70,1%-kal, a behozatal pedig 49,4%-kal csökkent. A hazai gyártósorok műszaki-technológiai fejlesztést igényelnek (1993. évi termelés 38 ezer m³).

Mai ismereteink alapján elmondható, hogy a fapiac beszűkülése sajnálatosan folytatódott 1994-ben is. A nyugat-európai fapiac továbbra is stagnál, sőt tovább csökkent a kereslet az erdei fatermék választékok, különösen a papírfa, rostfa iránt.

Kitűzhető célok és feladatok

1990 óta radiális politikai, gazdasági, társadalmi változások következtek be hazánkban a piacgazdaságra történő áttérés, az Európai Unióhoz történő csatlakozás érdekében. Ezzel egyidejűleg a világot sújtó recesszió nem maradt nyomtalan a fagazdaságban. A felsoroltak indokolják a magyar fagazdaság jövőképeinek újrafogalmazását.

Az újrafogalmazás kettős irányultságú:

– egyrészt a fenntartható erdőállomány-gazdálkodás alap gondolata mellett, a tulajdonosi stabilitás, az erdészeti fejlesztésekben az erdőállomány minőségének javítása és az erdő bővítése,

– másrészt az erdei faválaszték-kínálat és a fafeldolgozó ipari technológiák harmonizációja.

A fahasznosítás technológia- és eszközfejlesztés terén arra kell törekedni, hogy az értékes keménylombos erdőállomány, valamint a vékonyfa-választékok feldolgozása minél nagyobb hozzáadott értékkel valósuljon meg.

Feladatok között szerepeljen:

– az erdészeti jogszabályok megújítása, szakmai szabályok, finanszírozás az erdészeti igazgatás területére kiterjedően,

– a magántulajdonban is stabil, fenntartható erdőgazdálkodást segítő ingatlanforgalmat, birtokkoncentrációt segítő intézkedések előkészítése,

– a fafeldolgozás területén – beruházások esetén – elsősorban a nagyobb hozzáadott értéket megcélzó, vékonyfa-hasznosító, illetve lombosfa-alapú késztermékek előállítását célzó technológiák – pl. adókedvezmény nyújtásával – előnyben részesítse.

Meg kell vizsgálni azon kereskedelempolitikai eszközök alkalmazásának lehetőségét, amelyek lehetővé tehetik:

– a nagy értékű alapanyag hazai feldolgozását, illetve

– a hazai fatermék piacának védelmét az importtermékekkel szemben.

Az EU országokban alkalmazott mintára ki kell dolgozni egy olyan marketing koncepciót, amely egyrészt garantálja az erdő fenntartható fejlődését, másrészt képes elősegíteni a fatermék-kereslet kielégítését is.

Drevársky výskum

Korszerű faipari tudományos folyóirat Közép-Európában

38 éve folyamatosan megjelenik évi 4 alkalommal a pozsonyi Faipari Kutató Intézet és a Zólyomi Műszaki Egyetem közös kiadványaként a Drevársky výskum c. folyóirat. E lap 1994-től új nemzetközi szerkesztőséggel és az egész faipart átfogó, bővített tudományos tartalommal jelenik meg. Célul tűzte ki a korszerű tudományos információk közép-európai cseréjét. Így szívesen várnak angol vagy német nyelven megírt *tudományos* szakcikkeket.

A cikkek közvetlenül a szerkesztőséghez (Statny dreversky vyskumnyy ustav, Lamaeská 1. Bratislava, Dr. S. Steller) vagy a szerkesztőbizottság magyar tagjához (Dr. Molnár Sándor egyetemi tanár, Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron, Bajcsy Zs. u. 4.) küldhetők.

A folyóirat nemzetközileg regisztrált, széleskörűen referált tudományos szaklap, tehát komoly publikációs lehetőséget jelent a hazai kutatóknak is. Előfizetési díja: 360 korona/év, megrendelhető a szerkesztőség címén.

Fenyőfeldolgozás, fenyőkereskedelem az ERDÉRT Rt. tuzséri üzemében

Tóth Árpád

Amikor 1989-ben Karl Fronius, a német rosenheimi egyetem nyugalmazott professzora Tuzséron járt és látta az ERDÉRT Vállalat 64 hektáros óriási telepét, az itt készletezett 70–80 e m³ fenyőrönköket és fűrészárut, a teljes kapacitással működő hengeresfa manipulációs sorokat, fűrészcsarnokokat a Holz-Zentralblatt szeptember 1-jei számában a vállalatról írt többoldalas cikkének „ERDÉRT ein ungarischer Holzgigant” címet adta.

Ez év szeptemberében ismét Tuzséron keresztül vitt az útja és nem mulasztotta el meglátogatni az üzemet.

A régi kapcsolatunk ápolásán túl különösen érdekelte, hogyan működik 1991-ben – részben az ő bábáskodásával létrehozott – német Linck technológiával ellátott új fűrészüzem.

Az üzem helyzete az elmúlt években

Az elmúlt 5 év változásai a külső szemlélő szemével nézve elsősorban az árukészletek drasztikus csökkenésében (jelenlegi készletek 3–5 ezer m³ közöttiek), az álló gépek, berendezések látványában jelennek meg.

Csak a legkorszerűbb üzemek környékén folyt a feldolgozás. A telep nagy részén a manipulációs gépsorok álltak vagy leszerelés alatt voltak. A széles iparvágányokon eddig szokatlan tevékenység folyt. Almát rakodtak tehergépkocsikról orosz vagonokba, kiselejtezett vagonok bontása folyt. Fafeldolgozás a Linck gépsoron folyt, enyhítve a fafeldolgozásnak élő szakember elkeseredését.

Az ERDÉRT Vállalat tuzséri gyáregységének, az itt dolgozó embereknek ez az öt év igen kemény megpróbáltatások sorozatát hozta.

Alapvetően az orosz import fenyő alapanyagokra épülő tuzséri üzem elveszítette korábbi beszállítóit, az oroszországi belpolitikai változások, a gazdasági átrendeződés kapcsán. (1. ábra)

Az újonnan kialakult beszállítási piac megszerzését, a korábbi időszakot megközelítő nagyságrendben, az ERDÉRT Vállalat nem tudta biztosítani. (A 80-as évek végén az ERDÉRT fenyőimportja meghaladta az 1,5 milli m³-t.) Az egyszatornás fenyőimport megszűntével a hazai fenyőellátás mintegy 75%-a az újonnan létrejött kisebb-nagyobb vállalkozók kezébe került. Ezzel egyidejűleg a piaci igények is zsugorodtak. Az elmúlt évben a hazai fenyőfűrészáru felhasználá-

lás alig haladta meg a 0,7 millió m³-t. Az ERDÉRT a hazai piacvesztését az export növelésével nem tudta ellensúlyozni, a beszerzés nagymértékű csökkenése, a beszállítók megbízhatatlansága miatt.

Az ERDÉRT Vállalat törekedett alkalmazkodni a megváltozott külső környezethez, új piaci pozíciójához méreteiben, szervezetében, működési formájában. Az 1993. júliusban részvénytársasággá átalakult vállalat 1994. április–májusban egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokat hozott létre telepeiből, gyáregységeiből. Nagyfokú önállósággal rendelkező kft.-k holding rendszerben működnek az ERDÉRT Részvénytársaság keretében.

A tuzséri telep 1990-től rendkívül nehéz éveket élt át. Gigantikus méretei, kapacitásai, 1700 főt meghaladó létszáma évi 700 ezer m³ import fenyőhengeresfa fogadására, manipulációjára, ebből 250 e m³ fűrészipari feldolgozására voltak képesek.

Ezek a kapacitások az egyszatornás fenyőforgalmazási rendszer megszűnését, a hazai felhasználás drasztikus visszaesését követően nagyrészt kihasználatlanok maradtak. A piaci követelményekhez történő alkalmazkodás jegyében a telep területének, eszközeinek mintegy 35%-a, részprivatizáció során értékesítésre került. 1994. áprilistól létrehozott ERDÉRT Tuzsér Kft. már csak 310 fős létszámmal kötött munkaszerződést.

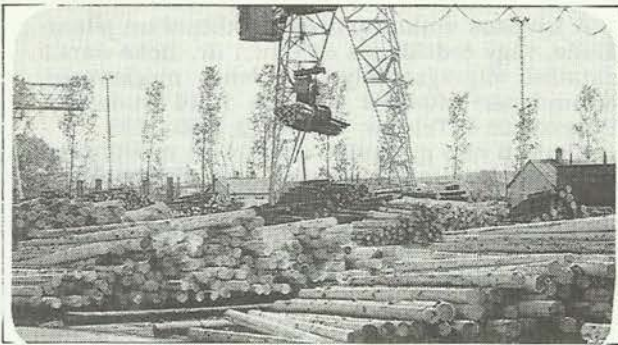
Az ERDÉRT Tuzsér Kft. tevékenysége, céljai

A Kft. alaptevékenysége továbbra is az orosz import alapanyagokra épülő fenyőhengeresfa fűrészipari feldolgozása maradt, mely tevékenység a profilírozó technológiájú Linck fűrészüzemre koncentrálódik. Az üzem lényegesen gazdaságosabb a hagyományos keresztfűrészüzemeknél.

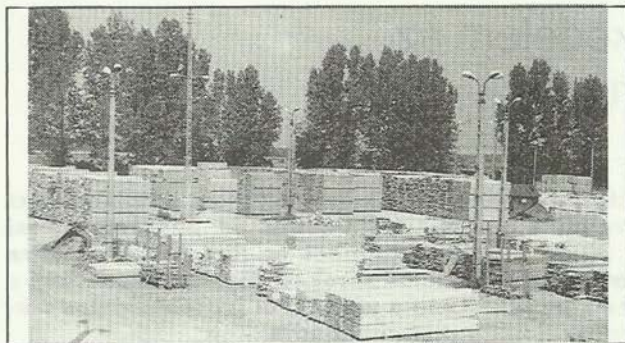
A tuzséri telep keresztfűrészüzemével összehasonlítva néhány költségelemet a profilírozó üzem szempontjából:

- villamosenergia szükséglet: 72%
- létszámigény: 34%

A kedvező késztermékkihozatal elérését az

1. ábra. Tuzséri rönkter - orosz jenyő beszállítás

2. ábra. Tuzséri készárutér minőségi fűrészáruval

elektronikus átmérőmérés, számítógéppel vezérelt 1 cm-es csoportokra történő rönkosztályozás biztosítja.

A termelt fűrészáru finom felületű, a nagy fordulatszámú keményfémlapkás körfűrésznek köszönhetően. Mérettűrése $\pm 0,2$ mm. A termék vágásmínősége világszínvonalú. (2. ábra)

A fafeldolgozás mellett egyre növekvő mértékben teret kap az *átrakó-, tároló szolgáltatás*, melyre az ukrán–magyar határ közelsége, a telepen belül megtalálható széles és normál vágányhálózat lehetőséget biztosít.

Az ERDÉRT működéséhez szükséges alapanyagok megszerzése, folyamatos tervezhető ütemű beszállítás, ehhez stabil szállító partnerek, kapcsolatok kialakítása nagy nehézségekbe ütközik.

Ismert, hogy mennyi gondal kell megküzdenni

annak az exportőrnek, aki árut szándékozik kihozni a FAK országaiból. Ezek közül jelenleg egyik leglényegesebb a tőkehiány, amellyel a szállító partnerek küszködnek. A faalapanyagok árának közel 50%-át kitevő fuvar költségek átvállalásával, azonnali fizetésekkel esetenként előfinanszírozással lehet faalapanyagokat beszerezni, a szállítás folyamatosságát javítani.

Hengeresfa beszerzési tervét – köszönhetően az alábbiakban említett finanszírozási módszerek alkalmazásának – az ERDÉRT mintegy 80%-ban megvalósította az elmúlt fél évben. Ennek köszönhetően a tuzséri telepen folyamatos kínálatot sikerült biztosítani a legtöbb fenyőválasztékból.

Az ERDÉRT Tuzsér Kft. szándéka, hogy a hazai fenyő felhasználók részére stabil szállító partnerre válják. Garantált minőséggel, kedvező áron szolgálja ki a nagy- és kislehasználókat. Továbbfeldolgozott termékeinek körét (gyalult, méretszabott stb.) bővítve, teljesebb körű szolgáltatást nyújtson.

A Kft. létrehozásával biztosított nagyobb mozgástér, az alapanyagok beszerzéseiben elért eredmények, a hazai- és külföldi vevői piacon tapasztalható minimális élénkülés megcsillantja reményét a sorozatos sokk utáni talpraállásnak, a fafeldolgozást felvállaló (régii-) új vállalkozás megerősödésének.

Az ERDÉRT Tuzsér Kft. az igényelt méretű és minőségű fűrészáru választékával szívesen áll a bútór- és épületasztalosipari üzemek, vállalkozások rendelkezésére.

Oktatástörténelmi esemény

A Falpari Tudományos Egyesület húsz éve folyamatosan küzd azért, hogy a kárpitos szakmában is legyenek közép és felső fokú képzettségű szakemberek. A bútortipar általános felemelkedése, a hazai és export piacokon való helytállás érdekében ez ma fontosabb, mint valaha.

A FATE segítségével a Kozma Lajos Falpari Szakközépiskolában 1995 ősztől esti és/vagy levelező formában elkezdődik a kárpitos szakirányú technikusképzés.

Ezt megelőzve a KÖNNYŰIPARI MŰSZAKI FŐISKOLÁN dr. Erdélyi József főigazgató támogatásával, dr. Beke János főigazgatóhelyettes áldozatos szervező munkájával, a FATE szakmai segítségével az idén megindult a Bőrfeldolgozó Tanszék keretén belül a kárpitos szakirányú mérnökképzés.

A FATE részéről a szervezésben néhai Tokay István, továbbá Matlák Zoltán, dr. Szabó Miklós és Zámbo László vett részt. A jegyzeteket írják és a szakmai anyag oktatását a FATE nevezett képviselői végzik el.

Az első 9 főből álló csoport a II. évfolyam hallgatói közül került ki. Az oktatástörténelmi jelentőségű első órán a fényképen látható Bartha Beáta, Bíró Fatime, Herédi Zsuzsanna, Kozma Mónika, Nagy Edina, Nagy Tibor, Salgó Bernadett és Seres Anikó vett részt. Bozóki Gábor hallgató hiányzott (1. ábra).

Az első tanórákban bútortervezés tárgyban Matlák Zoltán tartott előadást.

A szakmai gyakorlati oktatás a BUBIV Újpesti Bútor Kft.-nél Kovács Imre szervezésével folyik.

1. ábra. A szakközépiskola II. évfolyamának hallgatói az első tanítási napon

A kárpitos szakirányú mérnökképzésre jelentkezés, vagy érdeklődés esetében dr. Beke János oktatási főigazgatóhelyettest lehet megkeresni, Könnyűipari Műszaki Főiskola 1034 Budapest, Doberdó út 6. Telefon: 188-8332, 250-0333.

Elméleti vagy gyakorlati oktatás (pl. nyári üzemi gyakorlat) segítségére várjuk a szakma segítségét. A kapcsolatfelvétel a FATE titkárságán, vagy Matlák Zoltánnál (1016 Budapest, Fenyő u. 3. Telefon: 175-7125, 114-3396, 133-4741) levélben, telefonon vagy személyesen lehetséges.

HIAB-JONSERED, LOGLIFT

A világ egyik legnagyobb, faipari darukat gyártó cégének termékei kaphatók a BERGER cégnél. A történet a HIAB kötelees daruval kezdődött 1947-ben. Az első hidraulikus rakodót Svédországban gyártották. Így indult a HIAB rakodógépek világméretű karrierje. A HIAB ma is a világ legnagyobb önrakodó darukat gyártó cége, és műszakilag, valamint a minőségben is vezető helyet foglal el.

Az erdőgazdálkodás gépesítése is megindult és ma már teljesen hidraulikus működésű, üzembiztos, könnyen kezelhető daruk állnak rendelkezésre.

A HIAB nevet a darabárut rakodó daruk tartották meg, míg a faipari daruk a JONSERED és LOG-LIFT márkánév alatt futnak.

Mindkét márkánál külön történik a fejlesztés és az értékesítés, de azért a HIAB konszernhez tartoznak.

JONSERED faipari daruk

A Svédországban gyártott faipari rakodódaruk a 2,5 mt-s traktorra szerelhetőtől az óriási 33 mt-s, teherautóra szerelhetőig terjednek.

A magyar erdőgazdaságoknál a 6 mt terhelhetőségű daruk terjedtek el. Korábban még főleg önrakodó darut alkalmaztak, de ma már ezek helyét egyre inkább átveszik a speciális faipari rakodódaruk.

Ezeket sokkal nagyobb terhelésre tervezték és építették, így kiemelkedő tulajdonságaik az üzem-

biztonság és a hosszú élettartam. A JONSERED 690 típusú darut (6 mt, 7 m hidraulikus kinyúlás) kis teherautókra és traktorra is fel lehet szerelni és már sok magyar erdőgazdaságnál bevált.

A nagyobb, JONSERED TITAN 890 (8 mt, 7,5 m hidraulikus kinyúlás) és 1090 (10 mt, 8 m hidraulikus kinyúlás) típus igen gyors és nagy teljesítményű.

Az új JONSERED TITAN 100 Z típust nemrég mutatták be az egész világon. Ezt a markolóval és rotátorral együtt ugyanúgy összehajtvá lehet szállítani, mint az önrakodó darukat.

Az összes daru szervizéről és alkatrészellátásáról az F. BERGER Kft. gondoskodik, ahol természetesen a legújabb típusok is megrendelhetők.

*

 JONSERED
1890

F. BERGER KFT.
1184 Budapest, Jegenyefasor 15/a.
Telefon: 290-9969
Fax: 290-9998

Az értékkihozatal növelésének néhány lehetősége keménylombos alapanyag fűrészipari feldolgozásánál

Dr. Gerencsér Kinga

A hazai favagyron döntő része keménylombos erdő-állomány. A fejlett fűrésziparral rendelkező országokban általában a fenyőfélék vannak túlsúlyban. Emiatt a keménylombos fajok fűrészipari feldolgozása még nincs azon a fejlettségi szinten, mint a fenyőké. Ugyanakkor a kereslet igen nagy a keménylombos termékek iránt, ezért fontos feladat minél jobb fűrészipari feldolgozásuk.

Kutatásaim során tanulmányoztam a hazai keménylombos fűrészipari alapanyagok mennyiségének, fajösszetételének alakulását, feldolgozásának körülményeit, valamint elemeztem az értékkihozatal-növelés lehetőségeit.

Számítógépes vágástervezés és termelésprogramozás

A fűrészipari gépek műszaki színvonala az utóbbi években sokat fejlődött. Megjelentek az automatikus mérőberendezésekkel egybekapcsolt adatfeldolgozó rendszerek, amelyek a termelésirányítás legmagasabb fokát képviselik. A hazai fűrészipar területén is meg kell találni a termelésprogramozásban nélkülözhetetlen optimalizáció szinte minden üzem számára hozzáférhető módját, vagyis azt, hogy adott termelési tényezők mellett a korábban elért nyereség emelése hogyan érhető el.

Fenyő alapanyagok feldolgozására készített számítógépes vágástervezés és a termelésprogramozás nem adaptálható a lombos fűrészipari alapanyagokra. Az általam kidolgozott tervezési eljárás háromdimenziós, amely figyelembe veszi a keménylombos fűrészipari alapanyagoknál előforduló sudarlósságot fajonként, valamint a termékekre vonatkozó speciális előírásokat is. A vágásváriációk kiválasztására lineáris programozást alkalmaztam, a rendelkezésre álló alapanyag mennyiségének és összetételének, valamint a termékekre vonatkozó piaci igényekből adódó mennyiségi korlátoknak a figyelembe vételére. Új ebben a termelésprogramozásban, hogy a fűrészelési tervezésnél meghatározott és tárolt adatokból automatikusan veszi át a vágásváltozatokat, írja fel az egyenleteket és alkotja meg a szimplex táblázatot, ellentétben a forgalomban levő lineáris programozási modellekkel. Ezenkívül a peremfeltételeket is változtatni tudja új szimplex táblázat megalkotása nélkül.

Az értékkihozatal befolyásoló legfontosabb tényezők hatásvizsgálata

A fűrészáru termelésénél a minél nagyobb mennyiségű és minél jobb minőségű termék előállítás mellett fontos az is, hogy az előállított termék minél értékesebb legyen.

Az értékkihozatalt az alábbi összefüggés segítségével határozzuk meg:

$$K_e = \frac{A_c - R_c}{A_e} 100$$

K_e = az értékkihozatal (%); A_c = a kihozott áru értéke (össz. árbevétel); R_c = a felfűrészelt rönk értéke.

Ezt a kihozatali formát a hazai gyakorlatban még nem nagyon alkalmazzák, pedig a különböző választékok termelése előtt az így nyerhető értékek jól felhasználhatók lennének a döntés meghozatalánál. Vizsgáltam az értékkihozatalt a négy legfontosabb keménylombos fűrészipari alapanyagunkból, a tölgy, a cser, a bükk és az akác fajokból leggyakrabban termelt termékek esetében. Az elemzést a hazai fűrészüzemeket reprezentáló 40 üzem adatai alapján végeztem. A következő eredményeket kaptam:

Fűrészáru	41%	Bútorléc:	46%
Talpfa	44%	Parkettléc	48%
Gerenda	53%	Bányadeszka	34%
Donga	53%	Egyéb	42%

Vizsgáltam az értékkihozatal befolyásoló termelési tényezők kapcsolatrendszerét és befolyásolási sorrendjét. Az egymástól független tényezők kiválasztását és fontosságuk szerinti sorrendbe állítását faktoranalízissel tártam fel. Az elemzésbe vont 11 termelési tényező négy egymástól független tényőcsoporttal helyettesíthető:

1. csoport a feldolgozás anyagmentes önköltségtényezői (átl. megmagyarázási %: 31,8);
2. csoport az erőforrások (átl. megmagyarázási %: 23,04);
3. csoport a hozam tényezői (átl. megmagyarázási %: 15,85);
4. csoport a volumen (átl. megmagyarázási %: 14,10).

Az egyes csoportok tényezői közül a meghatározót kiemeltem, az 1. csoportból az anyagmentes közvetlen költségeket (X_4), a 2. csoportból az alapanyagárat (X_3), a 3. csoportból a termék árat (X_2), a 4. csoportból a mennyiségi kihozatalt (X_1). Együttes hatásukat az értékkihozatalra többváltozós regresszió analízissel határoztam meg.

tölgy faj feldolgozása esetén ($R = 0,73$)
 $Y = 0,1137 + 5,621 \log x_1 + 0,365 \log x_2 - 0,985 \log x_3 - 1,428 \log x_4$

csertölgy faj feldolgozása esetén ($R = 0,96$)
 $Y = 3,731 + 1,668 \log x_1 + 1,357 \log x_2 - 1 \log x_3 - 0,181 \log x_4$

akác faj feldolgozása esetén ($R = 0,94$)
 $Y = 372 + 72,65 \log x_1 - 68,34 \log x_2 + 92,31 \log x_3 - 19,82 \log x_4$

bükk fafaj feldolgozása esetén ($R = 0,76$)
 $Y = 982 - 106,6 \log x_1 - 33,44 \log x_2 + 97,85 \log x_3 - 123,40 \log x_4$

A függvény segítségével előre meghatározhatjuk az egyes tényezők változásának hatását az értékkihozatalra.

Új mennyiség-meghatározási módszer

A fűrészipari feldolgozás költségeinek jelentős hányadát az alapanyagár teszi ki, ezért fontosak az olyan eljárások, amelyekkel csökkenthető ez a költség. A fűrészüzemi feldolgozás a beérkező alapanyag mennyiségének és minőségének ellenőrzésével kezdődik. Ezt nagyon sok fűrészüzemben elhanyagolják, pedig sok tartalék van az alapanyag ezen jellemzőinek pontos meghatározásában (Hargitai 1983). Az 1991. évi tényadatokkal számolva Magyarországon ez évente 22-33 ezer m^3 -t, illetve 1,1-1,6 milliárd Ft-os veszteséget jelent. A forgácslap- és farostlemezgártás, valamint a cellulóz alapanyagok mennyiségének meghatározására Európában hosszabb idő óta használják a tömeg szerinti mennyiség-meghatározást, amit fenyő alapanyagot feldolgozó észak-amerikai fűrészüzemekben is alkalmaznak jó eredménnyel (Fronius 1982). A keménylombos kis átmérőjű és a rövid fűrészipari alapanyagoknál, amelyeket átlagáron, minőségi osztálybasorolás nélkül forgalmaznak, és amelyeknél a hagyományos egyedi köbözésen alapuló mennyiség-meghatározás idő- és munkaiigényes, szükséges lenne egy megbízható, gyors és olcsó ellenőrzési módszer. Ezért végeztem összehasonlító vizsgálatokat a hagyományos egyedi köbözés és a tömeg szerinti mennyiség-meghatározás között.

A meghatározás módja:

Lemérik a megrakott járművet és az üres járművet az ösztömeg meghatározása céljából.

$$G_3 = G_2 - G_1$$

G_3 = a rönk tömege (t).

G_2 = a jármű bruttó tömege (jármű + rakomány) (t).

G_1 = a mért tara tömege (jármű lerakodás után) (t).

Mivel a szállítmányon levő rönknek változó a nedvességtartalma, minden egyes szállítmányból fanedvességmintát kell venni. Ezt a legegyszerűbben úgy végzik, hogy a láncfűrészsel a minta törzsek végétől meghatározott távolságban (rövid fánál 0,15 m, hosszú fánál 0,5 m) mintát vesznek úgy, hogy láncfűrészsel levágják a törzsvéget (vagy akár az átmérő feléig vágnak csak be) és a fűrészport egy plasztik zacskóba fogják fel. Az elektromos gyors szárítóval rögtön ezután meghatározzák a fának a nedvességtartalmát (u %).

A mért adatok alapján meghatározzák a szállított rönk tömör köbtartalmát a következő képlet szerint

$$V = \frac{G_3}{(1 + u) \zeta_0} \cdot 100$$

ζ_0 = a fa fűrészége (t/m^3)

V = a beszállított rönk tömör köbtartalma (m^3).

Arról nem tesz említést Fronius, hogy a fa sűrűségének meghatározását hogyan végzik, de feltételezhetően a fafajra jellemző átlagsűrűséget veszik figyelembe. A vizsgálatokat a Tanulmányi Erdőgazdaság fűrészüzemében tölgy, bükk, cser, akác és fenyő fafajra végeztük közvetlen irányításommal. A fafajonkénti 3-3 szállítmány teherautón érkezett, melynek mérlegelését a fűrészüzem hidmérlegén végeztem. A fűrészpor-mintát motorfűrészsel vettük gépkocsinként 10-10 helyről a mintavételi eljárásoknak megfelelően. A nedvességtartalmát alaposan összekevert minta alapján mértük meg Sartorius thermo controll gyorszáritón. Meghatároztuk a fa sűrűségét is minden egyes szállítmánynál a fűrészpor mintavételekor levágott korongokból készített próbatestek segítségével. Célunk az volt, hogy megállapítsuk, a fafajra jellemző átlag sűrűségek felhasználhatók-e ezeknél a mérések-nél. A minták sűrűségi értékei a hazai átlagértékekhez közeli értékeket adtak. Meghatároztuk a szállítmány mennyiségét egyedi köbözéssel és az új módszerrel. Az összehasonlító vizsgálat a két módszerrel meghatározott köbtartalmak értékei között nem mutatott ki szignifikáns különbséget ($p = 0,2$). Az eddigi eredményekből megállapítható, hogy a módszer alkalmazható a keménylombos, kis átmérőjű fűrészipari alapanyag mennyiségének a meghatározására. A sűrűségi értékek pontos megismerése céljából az azonos helyről jövő szállítmányok első tételéből való sűrűségvizsgálat elvégzését javaslom. Alkalmazásához, a szinte minden fűrészüzemben megtalálható hidmérlegén kívül, csak egy speciális mérlegre van szükség, a fűrészpor nedvességtartalmának meghatározásához.

A vizsgálatokat jelenleg is folytatom, hogy eddigi eredményeimet nagyszámú mérésorozattal bizonyíthassam. A bemutatott eljárások és módszerek alkalmazásával elérhető az alapanyagok az eddiginél jobb értékkihozatalt biztosító, egyúttal a piac igényeit is kielégítő optimális összetételű választékká való feldolgozása, valamint a korábban elért nyereség emelkedése. (Az 5 irodalmi hivatkozás a szerkesztőségben.)

1. abra. Kérgezett tölgy fűrészáru osztályozása

Bútoripari Szakmai Fórum

A szakmai fórumot a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség (FVF) 1994. szeptember 15-én a BNV területén rendezte meg, a következő programmal:

1. Megnyitó: **Bárdi Miklós**, az FVF vezetője.
2. A fogyasztóvédelem szerepe és jelentősége a bútorgalmazás terén, az 1994. évi vizsgálat tapasztalatainak tükrében.
Előadók:
dr. Szabó Gyula, az FVF vizsgálati főosztály vezetője,
Hadházy Lászlóné, az FVF műszaki osztály tanácsosa.

3. A bútorgalmazás feltételei, a termékek minősége és a minőség tanúsítása.

Előadók:

Matlák Zoltán, a BUMAI BT ügyvezetője

„A magyar bútoripar minőségügyi helyzete és fejlesztési lehetőségei”.

Dr. Csaplár Gábor, az OKSZ elnöke.

„A bútorgalmazás feltételei”.
Zámbó László, a KERMI főosztályvezető-helyettese.

„A bútorgalombahozatal előtti kötelező minőségvizsgálata, a termékek minősége és mi-

nőség tanúsítása, mint a fogyasztói érdekvédelem eszköze”.

Janza Ferenc, a DOMUS kereskedelmi igazgatóhelyettese.
„A bútorgalmazás kereskedelmi feltételei a fogyasztóvédelem és a minőségvédelem szempontjából”.

Kovácsik Károly, a GARZON Bútor Rt. marketing managere.
„A minőségvédelem és fogyasztói érdekvédelem érvényesülése a GARZON Bútor Rt.-nél”

Matlák Zoltán előadási anyagát az 1994/12. számban közöljük.

A IV. Országos Faipari Találkozó és a LIGNO-NOVUM '94 margójára. . .

A LIGNO-NOVUM '94 szakkiállítás és a köré csoportosított közgyűlések, tudományos, illetve ismeretterjesztő konferenciák, a faiparos bál és az öregfások szakestélye ez évben is gazdag szakmai és emberi élményeket nyújtottak.

Mégis, mi kívánczik ennek az augusztus 30. – szeptember 3-a közötti 5 napnak a margójára, min kellene javítani és hogyan fejleszthető tovább a rendezvénysorozat?

– a konferenciákat, szakmai előadásokat és egyéb rendezvényeket fokozottabban össze kell hangolni. Ez azért is fontos, mert a mai nagy léptékű és a legkorszerűbb gépeket, szerszámokat, anyagokat, eszközöket felvonultató kiállítás megtekintésére már nem elegendő néhány óra, sőt még egy nap sem. . .

– nagyon hasznos lenne, ha még több szakközépiskolás és egyetemi hallgató tekintené meg a szakvásárt (a rendezők a tanulói, hallgatói csoportok részére ingyenes belépést biztosítottak).

– A LIGNO-NOVUM szakvásár lassan kinövi a soproni Sportcentrumot (és környékét). Őszintén örülnénk, ha a szervezők – Sopron város segítségével – tovább tudnák fejleszteni a szakvásár létesítményeit (tárgyalások folyamatban. . .).

– A szervezők részéről elvi megállapodás született arról, hogy 1995. évtől a LIGNO-NOVUM és az erdészeti, elsődleges faipari jellegű WOOD-TECH szakvásárok együtt kerülnek megszervezésre, augusztus végén. Ez tovább növelheti az elhelyezési, elszállásolási problémákat. Így még többen vethetik majd fel: alkalmas-e Sopron egy ilyen méretű rendezvény megszervezésére? Nem jobb lenne-e azt az ország közepére, Budapestre átvinni? . . .

– Mi szól Sopron mellett: a rendezvények hangulata, az Erdészeti és Faipari Egyetem által nyújtott pótolhatatlan értékű intellektuális háttér, a város szépsége, kiváló faipara, erdészeti és faipari hagyományai. Budapesten lehet nagy, sőt jó vásárokat is szervezni. De olyan értékes és hangulatos szakmai találkozókot, mint amelyek a LIGNO-NOVUM-koz kötődnek, már kevésbé. . . Szóval a LIGNO-NOVUM a „húségvárosát” a hazai faipar fővárosává is tette, de ezt a címet folyamatosan ki kell érdemelni. Hisszük, Sopron méltón megválaszol az új kihívásoknak. . . és „ha Sopron hív, mi ott leszünk”!

M. S.

Töröcsik Jolán intarziáművész soproni kiállításának vendégkönyvéből:

Töröcsik Jolán intarziáművész soproni kiállításának vendégkönyvéből:

Mária Jókai

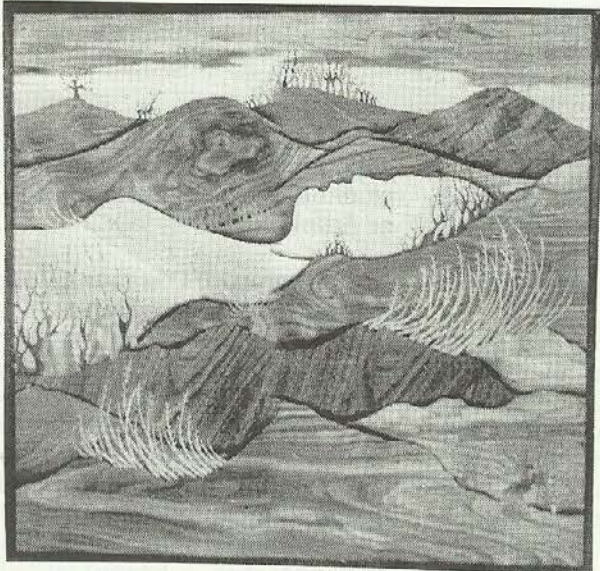
Frankó István

Stílusosan kösszörjök a Képtudományok színteréhez az alkotásait. Énünk jellemei feléit hivatott alakítani ez a tündéri érzés. Az alkotások egyrészt képviselik az európai és magyar kultúra vonásait. Az észak-francia hullámzó vonal adta életese-elevenység a biggyesüllyeszt mértékletes és végsőig-jóságos szerkesztő tűrés szünetély harmóniájával együttese. Az idillien változós minifekete az impressionizmust idézik. A kelte és magyar réprésektől megjelenő motívumok a szemléltetés számára emelik emlékedésüket a boldog belső léte birtokalmával. A szűzöld szerelete és a nagy ember valódit érzett felelősség figyelmüket leprüket a belsőssé figyelmességre gyorsan váltós világunkban.

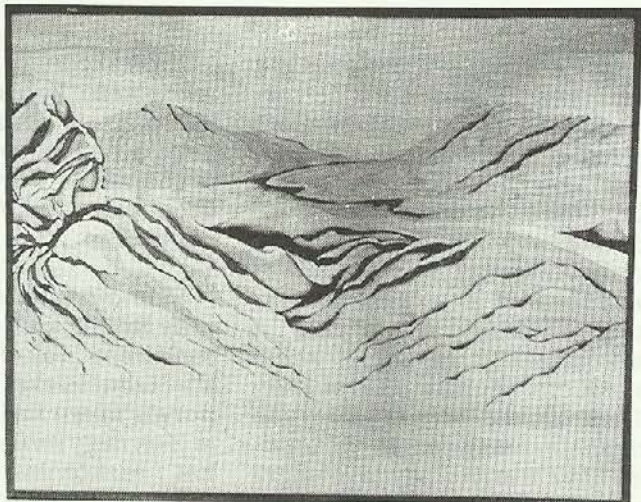
Az elmélyült belső, preludens utazásban megáll az idő. Az életemben a meditáció a természet-felkelti mélység szemlélése lesz. Így jutunk a "Föld anyja" képeit az "Érdnyvő" szellemében át a "Földalany" és a "Földfőváros" barátságig. A dombszerű Ártásközökkel életfa ábrázolása eszedete egyidős a hangfoglalók Tumul-madár madójával és Émese álma funkcionálával, amely a nagyasszony megmaradásának záloga. Az érzelmek hárfájának hangjai megszólaltatják a mélyjárású emberek szimpátiáját. A magány, mesélté, mesélté és végzettség a. Kipak témája a szűzöld a. alkotásán át megérkezik a "Lakó világ" c. kompozíció kifejezete révén. Most mikor ismétlődik a világ forgatagában megújítjuk a megújuló megemlékezőt a maradandó művészi élményt nyújtó billitós mélyleltetésű mondaszavakbanak megörvívés, mindnapos megjelését.

Érdnyvő és Tápanyag együttesen
Tápanyag Németi Kar
Tápanyag Németi-karok

1994. szeptember 7.
szombat

Alvó természet

Szunnyadó buckák

EGYESÜLETI HÍREK

Rovatvezető: Bíró Lászlóné

Október 17-én a Budapesti Csoport kihelyezett vezetőségi ülést tartott a BUBIV Bútor Palota Kft.-nél. Tájékoztatót hallgattak meg a Kft. munkájáról, majd üzemlátogatáson vettek részt.

Október 21-én a Budapesti Csoport szakmai találkozót szervezett, melynek keretében a résztvevők tájékoztató előadást hallgattak meg a milánói INTERBIMAL faipari szakvásárról.

Az előadást dr. Ádámfi Tamásné és Apostol Tamás tartotta.

November 24–25-én egyesületünk az Országos Erdészeti Egyesülettel közösen *Egri Erdészeti és Faiparos Napok*-at szervez.

Részletes felvilágosítás a FATE Titkárságon Telefon/Fax: 201-9929, Bíró Lászlóné.

Halálozás

SZALAY FERENC faipari mérnök, a Zala Bútorgyár nyugalmazott főmérnöke, egyesületünk örökös tagja, 1994. szeptember 26-án hosszan tartó betegségben 72 éves korában elhunyt.

Felejthetetlen kollégánk emlékét kegyelettel megőrizzük.

Új egyéni tagjaink

Berényi Istvánné, Szeged

Bús Gusztáv, Szeged

Dobos Péter, Szolnok

Nagy Béla Norbert, Szolnok

Orbán Lajos, Pécs

Szarka László, Budapest

Szűcs Aranka, Szeged

Megrendelőlap

Előfizetésben megrendelem 199.....
-tól

„a Faipar”

címűfolyóiratot példányban és
kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Név:.....

Város, község:

Utca, tér, házszám:

Irányítószám:.....

Az előfizetési díjat, forintot a
kiküldött átutalási postautalványon be-
fizetem.

Kelt: 199..... hónap.

.....

(A megrendelő aláírása)

(A megrendelőlapot nyomtatott betűk-
kel kitöltve, borítékban, bérmentesítve
a következő címre kérjük feladni: HELIR
Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda,
1900 Budapest, Lehel u. 10/A)

HÍREK

Piaci távirati hírek 1994. 09. 15.
A HOLZ KURIER 37. száma alapján

Oroszország: megszüntette a hengeres és fűrészáru termékek, de a fa melléktermékek egyedi engedélyezését, mennyiségi kiviteli korlátozását. Ennek köszönhetően a kiviteli teljesítmények ugrásszerűen megnövekedtek. Mindenekelőtt hatékony ez az export Finnország (Svédország), illetve a szomszédos egykori keleti blokk országaival. A távol-keleti országokkal (Japán) nagyobb exporttevékenység is előkészítés alatt van. A nagy távolságra való szállítás a megnövekedő szállítási költségek miatt már nem látszik reálisnak. Jelenleg csak Moszkva városában 170

külkereskedelmi engedéllyel rendelkező kereskedő található, miért is azzal számolnak, hogy a szigorodó engedélyezés ellenőrzések folytán jónéhány üzem kénytelen lesz a faexportból kiválni.

Skandinávia: Az új erdőtörvény Svédország és Finnország területére fokozott ökológiai követelményeket támasztott. A norvég állam területén már ma is tilos nagy területű tarvágásokat eszközölni. Mesterséges úton nemcsak a területi erdőszűlség megőrzését, de a fajtagazdagságot is megkövetelik a mérhető ökológiai egyensúly

fenntartásához. A faipari üzemek is erőfeszítéseket tesznek az ökológiai elvárások teljesítése érdekében.

Olaszország: Október 1-től a fizetési kötelezettséget a Fűrészipari Szövetség 60 napban javasolta megállapítani. Az olasz vásárlókörök részéről tömegesen fejezték ki egyetértésüket, úgyszintén igenlő válasz érkezett a bankoktól és a biztosító intézetektől is. A külföldi körökben szokásos 30 napos időszakra a későbbiekben kívánnak rátérni. A piaci helyzetet a piaci ár és nem a fizetési cél (késelem) kell jellemezze.

KITÜNTETETTEINK

**LUGOSI ARMAND díjat kapott (posztumusz) FAIPAR FEJLESZTÉSÉ-
ÉRT emlékérmeket kaptak:**

SZALAY LAJOS

okleveles faipari mérnök
élt 51 évet.

Páratlanul gazdag és értékes szakirodalmi, publikációs tevékenységet folytatott. Publikációi a fahulladék hasznosítása, forgácslapgyártás, anyagismeret, kutatás-fejlesztés kérdéseivel kapcsolatosak.

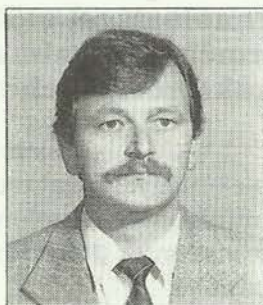
Megjelent publikációi:

6 szakkönyv szerzője / 5 tankönyv társszerzője / 3 tankönyv lektora / 2 szakkönyv fordítója / 45 szócikk hazai és külföldi folyóiratokban / 5 tanulmány szerzője.

Az egyetem elvégzése után a budapesti Faipari Technikumban mérnök-tanárként dolgozott, majd 1970-től a Faipari Kutató Intézet munkatársa, majd az Információs és Dokumentációs Osztály vezetője volt.

Korábban az Egyesület Oktatási Bizottságának, majd a Szerkesztő Bizottságának legaktívabb tagja volt.

A Lugosi Armand Díjat, az Egyesület Elnöksége kiemelkedő életművéért ítélte oda posztumusz, felejthetetlen kollégáknak, Szalay Lajosnak.

GALLI PÉTER üzemmérnök, okleveles közgazdász, a Tisza Bútoripari Rt. vezérigazgatója

A főiskola elvégzése óta jelenlegi munkahelyén, a Tisza Bútoripari Rt.-nél dolgozik.

Különböző munkakörökben vállalati üzem- és munkaszervezéssel, számítástechnikával foglalkozott. Részt vett a központi kutatás-fejlesztési programokban, melyek a bútorszakágazat információs rendszerének kialakítására, illetve adaptáló bútortermelés-irányítási rendszer kidolgozására irányultak.

1990 óta látja el a vezérigazgatói munkakört.

Mint elismert szakembert, egyesületünk számtalan rendezvényére előadóként meghívtuk, melynek mindig szívesen tett eleget. Mindig éreztük segítőkész támogatását, melyet egyesületünk céljai megvalósításához nyújtott.

A szakma szeretetét és bizalmát is elnyerte. Ezt megerősíti az a tény is, hogy ismét megválasztották a Bútorvállalkozók Országos Szövetségének elnökévé.

Kiemelkedő szakmai tevékenységéért javasolta az Elnökség részére a Faipar Fejlesztésért Emlékérem kitüntetés adományozását.

Dr. PLUZSIK ANDRÁS okleveles faipari mérnök, a Földművelésügyi Minisztérium főtanácsosa

Az egyetem elvégzése után az ERDÉRT tuzséri és budapesti telepein a hengeresfa szállítás és rakodás szervezésével, valamint a faházgyártás technológiájával foglalkozott.

1968-1975-ig a Faipari Kutató Intézetben tudományos munkatársként dolgozott. Kiemelkedő munkái a fűrészüzemi rekonstrukcióval kapcsolatos megelőző felmérések és utóértékelések, a farontó gombákkal és rovarokkal szembeni védelem lehetőségeinek kutatása és gyakorlati megvalósítása.

1985-től a Földművelésügyi Minisztériumban dolgozik. Szakterülete a faanyagvédelemmel kapcsolatos hatósági munka, valamint a szakterület szabványosítási feladataival kapcsolatos tevékenység.

1989-ben műszaki doktori címet szerzett.

A Faipari Tudományos Egyesületnek 1962 óta tagja. Hosszú évekig a Fűrész- és lemezipari Szakosztály titkára volt, jelenleg a Budapesti Csoport titkára.

Kiemelkedő szakmai és egyesületi tevékenységéért javasolta az Elnökség részére a Faipar Fejlesztésért Emlékérem kitüntetés adományozását.

A KRONOSPAN GmbH Lampertswalde

**magyarországi hálózatának kiépítéséhez új kereskedőket keres.
A legmodernebb technológiával előállított, következő
kiváló termékei forgalmazására,
lehetőleg raktározási lehetőséggel:**

- E-1 V-20 forgácslemezek (nyers)
- melangingantával rétegezett díszforgácslapok
- munkalapok (Postforming)
- frontelemek (Postforming)
- panelek
- laminátumok
- összekötőlapok
- élananyag
- padlólapok
- laminátpadló

Az eladáshoz segédleteket biztosítunk és betanítást szervezünk jövődöbéli partnerünk részére. Komoly érdeklödés esetén kérjük, forduljanak az alábbi címhez:

Kronospan GmbH Lampertswalde
zu Handen Hernn Ott
Mühlbacher Strasse 1
D-01561 Lampertswalde
Deutschland
Tel.: 0049 3522 333-0
Fax: 0049 3522 33333

Kronospan GmbH Lampertswalde sucht zum Ausbau seines Händlernetzes in Ungarn neue Händler, die in der Lage sind, folgende attraktive Produkte unserer modernsten Fertigung zu vertreiben.

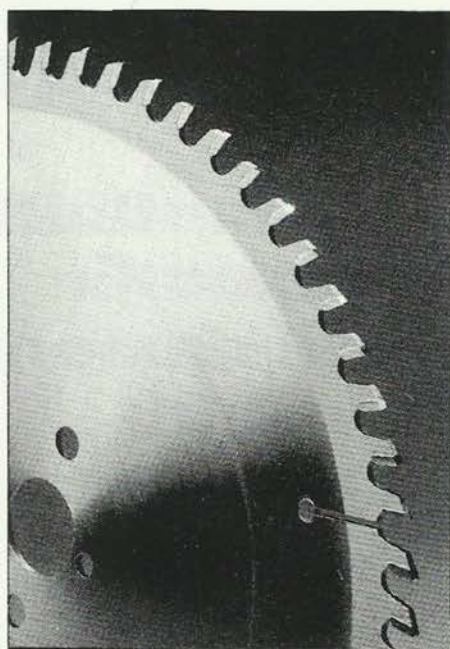
- Rohspanplatten, E-1, V-20
- Melaminharzbeschichtete Dekorspanplatten
- Arbeitsplatten (Postforming)
- Frontelemente (Postforming)
- Paneele
- Lamine
- Verbundplatten
- Kantenmaterial
- Fußbodenverlegeplatten
- Laminatfußböden

Lagerungsmöglichkeit sollte vorhanden sein.

Verkaufshilfen und Schulungen werden zur Verfügung gestellt.

Ernstmeinende Interessenten mögen Ihr Schreiben an.

**Jó szerszám és megbízható gép
a minőség garanciája
Mi ezt biztosítjuk Önöknek!**

Ajánlatunk

Keménylapkás körfűrészlapok
Belső tisztítóéles körfűrészlapok természetes fa hosszvágáshoz (Mustang typ.)

Váltólapkás és forrasztott lapkás marószerszámok, fúrók, felsőmarók

Számítógépes szerszámtervezés (CAD/CAM) egyedi igények szerint

Faipari szerszámélezés

KRESS és ELU gyártmányú elektromos kiségek értékesítése

Német faipari gépgyártók képviselője, értékesítés:

HOMAG vállalatcsoport: **BRANDT, FRIZ, ARMINUS, BARGSTEDT, WEEKE, HOLZMA, JONSDORF**

**EMCO
BUERLE
ALTENDORF
KILLINGER
RAIMANN**

Precíziós faipari szerszámokat legolcsóbban a gyártótól,
a KSS Kft.-től!

A német **AKE** és **FS** cégek alapanyagaiból és minőségellenőzése mellett készítjük szerszámainkat.

A faipar minden területére tudunk szerszámot gyártani és ajánlani.

Raktárról és katalógusból értékesítünk, postán is szállítunk.

Hívjon bennünket, szakembereink az ország egész területén felkeresik Önöket és rendelkezésükre állnak.

Gyártson Ön is színvonalas magyar terméket **KSS** minőségi szerszámokkal, hogy Önnel is elégedett, visszatérő vevői legyenek!

AKE-FS-SCHMIDT Precíziós Faipari Szerszámkészítő és Forgalmazó Kft.

9700 Szombathely, Zanati utca 40-42.

Telefon.: 94/317-919. Fax: 94/317-920

**A technika,
ami összeköt**

Henkel

**Diszperziós, oldószeres és ömledék
ragasztóanyagok
a fa- és bútoripar részére**

**Ismert
szolgáltatásaink**

- helyszíni szaktanácsadás
- kedvező fizetési feltételek
- kiszolgálás raktárról
- házhoz szállítás

- **Palmafluid**
- **Palmafix**
- **Palmament**
- **Texhid**
- **Citax**
- **Leifa**

Újdonság!

Nagykereskedelmi értékesítés 100 kg alatt

- MOEBLCOOP raktár, Bp. IV., Knézits u 2. · Telefon: 189-1503
- TREE TRADE BT., Keszthely, József A. u. 6. · 85/377-454
- HELYES KÁROLY Mintabolt, Pécs, Hársfa u. 34. · 72/312-865

IPARI RAGASZTÓANYAGOK

**Henkel
Ragasztástechnika Kft.**

1096 Budapest, Lenhossék utca 3.
Telefon: 215-6610, tel./fax: 215-9850, 215-5819
Fax: 215-4222